

(สำเนา)
เลขรับ ๙๙๔๖/๒๕๖๔ วันที่ ๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๔
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๙๑๑

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๒๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dcab@soc.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทร์เพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

ณัฐฐา พิมพ์
สัมพันธ์
ปิยะ ติ้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ บรรทัดหนึ่ง)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุเกินสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี เป็นอายุเกินสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญากำหนดเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษ แม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ที่อายุยังไม่เกินสิบปี แต่จากข้อมูลทางการแพทย์ พบว่าเด็กอายุสิบสองปีกับเด็กอายุสิบปีไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยเป็นช่วงอายุที่พัฒนาการ ด้านความคิด สติ ปัญญา จริยธรรม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ และยังไม่สามารถคาดการณ์ถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้อย่างดีพอ อีกทั้งเด็กอายุไม่เกิน สิบสองปีอยู่ในวัยการศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการบางประการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และอาจทำให้เด็ก เรียนรู้วิธีการทำความผิดเพิ่มขึ้นจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำอีก กรณีจึงสมควรใช้มาตรการ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก อายุสิบปีแต่ไม่เกินสิบสองปีได้รับผลดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กกลับตัวเป็นคนดีและเป็นประชากรที่มีคุณภาพกลับคืนสู่สังคมได้ต่อไป ประกอบกับ การกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ที่ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child) และประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) อีกด้วย จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

.....

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้”

(๑) วากล่าวักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาดักเตือนด้วยก็ได้

(๒) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามปีและกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี

ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น

ในกรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือในกรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) วรรคสอง และวรรคสามนั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้นหรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญากำหนดเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษ แม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ที่อายุยังไม่เกินสิบปี แต่จากข้อมูลทางการแพทย์ พบว่าเด็กอายุสิบสองปีกับเด็กอายุสิบปีไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยเป็นช่วงอายุที่พัฒนาการ ด้านความคิด สติ ปัญญา จริยธรรม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ และยังไม่สามารถ คาดการณ์ถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้อย่างดีพอ อีกทั้งเด็กอายุไม่เกินสิบสองปี อยู่ในวัยการศึกษาระดับประถมศึกษา ยังไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาซึ่งมีขั้นตอน การดำเนินการบางประการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และอาจทำให้เด็กเรียนรู้วิธี กระทำความผิดเพิ่มขึ้นจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำอีก กรณีจึงสมควรใช้มาตรการตามกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กอายุสิบปี แต่ไม่เกินสิบสองปีได้รับผลดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กกลับ ตัวเป็นคนดีและเป็นประชากรที่มีคุณภาพกลับคืนสู่สังคมได้ต่อไป ประกอบกับการกำหนดเกณฑ์อายุ ของเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ที่ออกตาม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child) และประเทศไทยได้ตอบรับ และให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) อีกด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการไม่ต้องรับโทษจากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง) โดยเป็นการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทย ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะดังกล่าวภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) ถึงแม้ว่าคำมั่นจะมีใช้พันธกรณีที่มี

ผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นข้อผูกพันทางนโยบายของไทยที่ควรจะดำเนินการตามที่ได้คำมั่นไว้ อีกทั้งมีความสอดคล้องกับความเห็นทางการแพทย์เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอายุระหว่างสิบปีถึงสิบสองปี กล่าวคือ ในทางการแพทย์พิจารณาว่าบุคคลที่มีความสามารถในการจำแนกผิดชอบชั่วดีต้องมีความสามารถครบทั้ง ๓ ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง ทักษะด้านการมองเห็นมุมมองรอบด้าน และทักษะด้านความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำในรูปแบบนามธรรม ซึ่งหมายถึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลจากการกระทำที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และผลที่จะตามมาในอนาคต และมีข้อเขียนในตำราวิชาการเกี่ยวกับหลักการพัฒนาเด็ก (Child development) ว่า ความเปลี่ยนแปลงทางสมองส่วนกลางที่ทำหน้าที่จัดการด้านอารมณ์และความจำที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์จะพัฒนาเมื่อเด็กมีอายุสิบสองปี ในขณะที่สมองส่วนหน้าที่ทำหน้าที่ในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง รวมทั้งการวิเคราะห์และจำแนกแยกแยะดี-ชั่ว เพิ่งจะเริ่มต้นการพัฒนาแบบก้าวกระโดด เป็นผลให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบสองปี มีปัญหาในการควบคุมตัวเอง และไม่สามารถรู้สำนึกและเข้าใจการกระทำของตนและผลของการกระทำนั้นได้อย่างเต็มที่ การลงโทษทางอาญาแก่เด็กที่อายุต่ำกว่าสิบสองปี จึงไม่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี เป็นอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔) และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๔ โดยรวมความใน (๒) จากเดิมที่กำหนดไว้สองวรรคให้เหลือเพียงวรรคเดียว เพื่อมิให้เกิดความสับสนและปัญหาการอ้างอิงบทบัญญัติดังกล่าว และนำความใน (๔) และ (๕) เดิม ไปกำหนดเป็นวรรคสองและวรรคสามของวิธีการตาม (๒) เนื่องจาก (๔) และ (๕) ดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติตามวิธีการตาม (๒) (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔)

๓. ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ ความเห็นทางการแพทย์ และสถิติในการกระทำความผิดของเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานฯ ได้ศึกษากฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ ความตกลงระหว่างประเทศ ข้อมูลทางการแพทย์ และสถิติในการกระทำความผิดของเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ ประกอบด้วย ดังนี้

๓.๑ กฎหมายไทย

ประมวลกฎหมายอาญาใช้คำว่า “เด็ก” กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี โดยส่วนใหญ่แล้วคำว่า “เด็ก” จะใช้กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๕ ปี มีเพียงมาตราเดียวเท่านั้นที่ใช้กับบุคคลอายุกว่า ๑๕ ปี คือ มาตรา ๒๔๓ ที่ใช้คำว่า “เด็ก” กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๖ ปี แต่สำหรับวิธีการตามมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งถือเป็นวิธีการที่จะใช้กับเด็กนั้น ศาลสามารถใช้ได้กับบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปีตามมาตรา ๗๔ กล่าวคือ บุคคลอายุกว่า ๑๘ ปีนั้นมีความรับผิดชอบทางอาญาเต็มที่เท่ากับผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบอายุเด็กตามกฎหมายอื่น ๆ ปรากฏดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และกำหนดวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึง

ผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ซึ่งสอดคล้องกับเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่หมายถึง บุคคลอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (below the age of eighteen years)

(๒) พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้คดีเยาวชนและครอบครัว คดีครอบครัว และคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นคดีที่มีปัญหาละเอียดอ่อนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชน ต้องได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษที่มีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีธรรมดา อีกทั้งกำหนดให้มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม กับสถานแนะนำทางจิต เพื่อให้การดูแลรักษา การศึกษา การฝึกและอบรม ตลอดจนการคุ้มครองแก่เด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่า ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวว่า กำหนดบทนิยามคำว่า “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์

(๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหมวดว่าด้วยระบบการศึกษา มาตรา ๑๗ กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน ๙ ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ

(๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ กำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ถึง ๒๕ ปีบริบูรณ์

๓.๒ กฎหมายต่างประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ

ประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญา (Minimum Ages of Criminal Responsibility) ไว้แตกต่างกัน โดยข้อมูลจากเครือข่ายสิทธิเด็ก (Child Rights International Network)* ได้รวบรวมการกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาในประเทศต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๘ ปี ได้แก่ สกอตแลนด์และอินโดนีเซีย

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๙ ปี ได้แก่ อิรัก

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๐ ปี ได้แก่ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง อังกฤษและเวลส์ และสวิตเซอร์แลนด์

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๑ ปี ไม่มี

*สืบค้นข้อมูลจาก <https://archive.crin.org/en/home/ages/Americas.html> และ https://archive.crin.org/en/home/ages/europe.html?fbclid=IwAR2_pIR4_MXUAniOIEY7_zsiV0_OI7_Z-vrRWbBegEAsvs7FYuEBZ9bT3jjuq_ และ <https://archive.crin.org/en/home/ages/asia.html> เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๓ และวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๓

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๒ ปี ได้แก่
อิสราเอล เนเธอร์แลนด์ ตุรกี แคนาดา เม็กซิโก ปานามา เวเนซุเอล่า และเบลเยียม

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๓ ปี ได้แก่
กรีซ

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๔ ปี ได้แก่
ฮังการี อิตาลี สเปน ออสเตรีย บัลแกเรีย เยอรมนี โคลัมเบีย และปารากวัย

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๕ ปี ได้แก่
สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก ฟินแลนด์ นอร์เวย์ และสวีเดน

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๖ ปี ได้แก่
อาร์เจนตินา คิวบา โปรตุเกส และรัสเซีย

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๗ ปี ได้แก่
โปแลนด์

ประเทศที่กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๘ ปี ได้แก่
บราซิล ชิลี เปรู และอุรุกวัย

นอกจากนี้ มีความตกลงระหว่างประเทศและกระบวนการระหว่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางอาญาของเด็ก ดังต่อไปนี้

(๑) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เรียกโดยย่อว่า “CRC” ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่ค้ำประกันถึงหลักสำคัญ ๕ ประการ คือ สิทธิพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของเด็ก โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติและได้รับการรับรองจากประเทศต่าง ๆ ในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ อนุสัญญานี้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน โดยส่วนสำคัญของอนุสัญญาดังกล่าว คือ หลักการและเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่เด็กพึงได้รับ ประกอบด้วย หลักการทั่วไปที่กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั่วไป หลักการคุ้มครองร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็ก หลักการให้สวัสดิการสังคมแก่เด็ก หลักการคุ้มครองสิทธิพลเมือง หลักการคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำความผิดทางอาญา และหลักการคุ้มครองเด็กผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กยังกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแบบพิธีซึ่งประเทศที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ต้องปฏิบัติตาม และกลไกของอนุสัญญาซึ่งกำหนดวิธีการสอดส่องดูแลการปฏิบัติตามอนุสัญญาและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการบังคับใช้ โดยคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ได้จัดทำคำแนะนำทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) ว่าด้วยสิทธิของเด็กด้านความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน (General Comment No. 10 (2007) Children’s rights in juvenile justice) โดยคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติแนะนำให้กำหนดอายุขั้นต่ำในความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กที่ต่ำมากจนเกินไป และให้เพิ่มอายุขั้นต่ำในระดับที่สากลยอมรับได้ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติเห็นว่าการกำหนดอายุขั้นต่ำที่ต่ำกว่า ๑๒ ปี นั้น ไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงสนับสนุนให้รัฐภาคีเพิ่มอายุขั้นต่ำดังกล่าวเป็น ๑๒ ปี และดำเนินการต่อไปที่จะเพิ่มอายุขั้นต่ำให้สูงขึ้นกว่านั้น

(๒) กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) เป็นกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (Human Rights Council: HRC)^๒ ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้ง ๑๙๓ ประเทศ จัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ (Universal Periodic Review: UPR^๓) เพื่อเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน โดยคณะทำงาน UPR ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน จำนวน ๔๗ ประเทศ เป็นผู้ดำเนินการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศต่าง ๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการทบทวนเสนอให้ที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนรับรองต่อไป ซึ่งประเทศที่ถูกทบทวนจะต้องตอบข้อซักถามต่าง ๆ จากประเทศอื่น ๆ ในประเด็นที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม จากนั้นที่ประชุมจะให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศที่ถูกทบทวนในประเด็นที่ยังควรต้องปรับปรุง ซึ่งประเทศที่ถูกทบทวนมีสิทธิที่จะเลือกรับหรือไม่รับข้อเสนอแนะใด ๆ ก็ได้ โดยประเทศที่ถูกทบทวนจะต้องนำข้อเสนอแนะที่รับมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและรายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการทบทวนรอบถัดไป

โดยในกรณีประเทศไทย กระทรวงยุติธรรมได้รับประเด็นตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอที่ไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจของไทยภายใต้กลไก UPR รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) มาดำเนินการใน ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการยุติธรรม ข้อที่ ๑๗๐ “ปรับอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาของผู้เยาว์ให้เป็น ๑๒ ปี” และส่วนที่ ๒ คำมั่นโดยสมัครใจข้อที่ ๑ “ประเทศไทยจะปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (ในส่วนการเพิ่มอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาให้เป็นอย่างน้อย ๑๒ ปี)”

๓.๓ สถิติในการกระทำความผิดของเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ

สถิติเด็กอายุ ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของกรมคุมประพฤติและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ พบว่าเด็กอายุ ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีแนวโน้มลดลง ดังปรากฏตามตารางข้อมูลสถิติในการกระทำความผิดของเด็กในช่วงวัย ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี ดังนี้

^๒คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (Human Rights Council: HRC) จัดตั้งขึ้นตามข้อมติสมัชชาแห่งสหประชาชาติ โดยมีหน้าที่สำคัญในการสอดส่องดูแลการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นทั่วโลก หยุดยั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น สร้างบรรทัดฐานของการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และให้ข้อเสนอแนะรวมทั้งส่งเสริมขีดความสามารถสำหรับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ โดยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประกอบด้วยประเทศสมาชิกจำนวน ๔๗ ประเทศ แบ่งตามสัดส่วนของแต่ละภูมิภาค โดยการเลือกตั้งสมาชิก HRC จะกระทำโดยวิธีการลงคะแนนเสียงแบบลับโดยประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ๑๙๓ ประเทศ และมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี

^๓รายงาน UPR เป็นรายงานภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศในด้านสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งสิทธิของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศ โดยจะเป็นเอกสารสำคัญที่จะใช้เป็นตัววัดความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนของแต่ละประเทศ และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความท้าทายหรือปัญหาต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศยังคงประสบอยู่ เพื่อให้แต่ละประเทศได้ประเมินตนเอง

ปี พ.ศ.	๒๕๕๘			๒๕๕๙			๒๕๖๐			๒๕๖๑			๒๕๖๒			๒๕๖๓ ^๔		
อายุเด็ก	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี	๑๐ ปี	๑๑ ปี	๑๒ ปี
กรมคุมประพฤติ	๑	๑๗	๓๒	๔	๕	๓๔	๒	๘	๒๐	๓	๖	๑๖	๑	๕	๑๐	-	๑	๕
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๓๙	๔๗	๓๔๔	๕๖	๑๐๐	๒๔๑	๓๑	๔๘	๓๐๓	๓๒	๗๓	๒๖๑	๒๖	๕๗	๒๔๔	๑๑	๑๗	๖๕
รวม	๔๐	๑๑๔	๓๗๖	๕๐	๑๐๕	๓๓๐	๓๓	๑๐๖	๓๒๓	๓๕	๗๙	๒๗๗	๒๗	๖๒	๒๕๔	๑๑	๑๘	๗๐

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) กำหนดให้เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี ที่ได้กระทำความผิดอาญา ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับโทษ และกำหนดให้เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปีที่ได้กระทำความผิดอาญา ไม่ต้องรับโทษ โดยให้ศาลมีอำนาจเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กมาใช้บังคับแทนการลงโทษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่มีอายุยังไม่เกินสิบสองปี เนื่องจากเด็กในช่วงอายุดังกล่าวมีความอ่อนด้อยในทางความนึกคิด ยังไม่รู้ผิดชอบชั่วดี อีกทั้งเป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำความผิด จึงไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี แต่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อฟื้นฟูให้เป็นประชากรที่ดีมีคุณภาพสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการเรียนรู้การกระทำความผิดจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม

ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ และข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

ตารางเปรียบเทียบ
ประมวลกฎหมายอาญากับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. _____ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”	

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาดักเตือนด้วยก็ได้	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ” มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้	แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี เพื่อกำหนดอายุของเด็กที่ต้องรับโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางสมอง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และหลักพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบสองปี เป็นอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี เพื่อกำหนดช่วงอายุของเด็กที่ศาลมีอำนาจพิจารณาใช้วิธีการสำหรับเด็กแทนการลงโทษทางอาญาให้สอดคล้องกับการแก้ไข

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
(๒) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองระงับเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครึ่งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่า จะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไป โดยวางข้อกำหนดดังกล่าว (๓) ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น (๔) ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือ	(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้ (๒) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองระงับเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครึ่งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว (๓) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น	เกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดตามความในมาตรา ๗๓ นอกจากนี้ นำความในวรรคสองของ (๒) ของมาตรา ๗๔ มากำหนดรวมไว้ในวรรคหนึ่งเป็นวรรคเดียว เพื่อให้เกิดความสับสนในการอ้างอิงบทบัญญัติดังกล่าว และนำความใน (๔) และ (๕) เดิม ไปกำหนดเป็นวรรคสองและวรรคสามของวิธีการตาม (๒) เนื่องจาก (๔) และ (๕) ดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติตามวิธีการตาม (๒)

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
องค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้ หรือ (๕) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เอง หรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรมและสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้	ในกรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้ คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) วรรคสอง และวรรคสามนั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้นหรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้” ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ และการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

☐ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง.....

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

การพิจารณาออกบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมประเด็นการพิจารณาทั้งในด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กตามมาตราการและกลไกระหว่างประเทศ เพราะเด็กเป็นกลุ่มคนที่ต้องการการปกป้อง คุ้มครองมากกว่าบุคคลทั่วไปเนื่องจากความสามารถของสภาวะทางร่างกายและสติปัญญาที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่ จึงต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษเพื่อให้มีพัฒนาการและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมและควรได้คำนึงถึงประเด็นที่มีผลกระทบในแง่มุมต่างๆ ให้รอบด้าน ทั้งทางด้านสังคมภาพรวมด้านการแพทย์ และรายงานผลการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากสถิติเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ตามสถิติข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม จำแนกตามอายุพบว่าในแต่ละปีนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๑ เด็กที่กระทำความผิดในช่วงอายุตั้งแต่ ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี มีจำนวนไม่มากเท่าอายุในช่วงอื่นๆ และนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๑ จำนวนเด็กที่กระทำความผิดในช่วงอายุดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ดังตาราง

ปี พ.ศ.	อายุขณะกระทำความผิด (ปี)		จำนวนเด็ก (คน)
	๑๐	๑๑	
๒๕๕๐	๑๐๙	๒๘๐	๓๘๙
๒๕๕๑	๘๘	๒๓๒	๓๒๐
๒๕๕๒	๓๘	๙๓	๑๓๑
๒๕๕๓	๔๒	๗๗	๑๑๙
๒๕๕๔	๓๑	๑๐๒	๑๓๓

ปี พ.ศ.	อายุขณะกระทำผิด (ปี)		จำนวนเด็ก (คน)
	๑๐	๑๑	
๒๕๕๕	๔๖	๙๕	๑๔๑
๒๕๕๖	๔๐	๙๙	๑๓๙
๒๕๕๗	๔๗	๙๖	๑๔๓
๒๕๕๘	๓๗	๘๕	๑๒๑
๒๕๕๙	๔๖	๙๗	๑๔๓
๒๕๖๐	๒๘	๙๑	๑๑๙
๒๕๖๑	๑๓	๓๔	๔๗

การที่เด็กในช่วงอายุ ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี มีอัตราการกระทำความผิดที่ลดลง ทำให้ควรที่จะแก้ปัญหาให้นำเด็กในช่วงอายุเหล่านี้ออกไปคุ้มครองสวัสดิภาพ นอกเหนือจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะอาจไม่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก จึงควรกำหนดให้เด็กอายุไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ เพื่อให้เด็กในช่วงอายุเหล่านี้ได้รับการดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก

ทั้งนี้ จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเห็นว่าการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กเป็นปัญหาที่มีนัยยะสำคัญและควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณา ดังนี้

๑. เจตนารมณ์ในการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชน การดำเนินคดีอาญาของเด็กจะแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ การดำเนินคดีอาญากับเด็กจะมุ่งที่ตัวเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาทั้งด้านส่วนตัวและด้านสังคมมิได้มุ่งที่การลงโทษ การกำหนดโทษจะคำนึงถึงสาเหตุที่เด็กกระทำความผิดตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ในการพิพากษาคดีจึงมีการนำข้อเท็จจริงแวดล้อมเกี่ยวกับตัวเด็กที่กระทำผิดมาพิจารณาประกอบด้วย หลังจากนั้นจึงมีคำสั่งให้ใช้วิธีการสำหรับเด็ก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมสั่งสอนยิ่งกว่าการลงโทษ เว้นเสียแต่การใช้วิธีการสำหรับเด็กไม่สามารถจะเยียวยาแก้ไข และฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวได้ จึงต้องมีคำพิพากษาลงโทษทางอาญา

๒. จากการศึกษาทางการแพทย์พบว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง ๗ - ๑๒ ปี จะมีพัฒนาการด้านความคิด สติปัญญา และจริยธรรมยังไม่สมบูรณ์ขาดความรู้ลึกซึ้งผิดชอบชั่วดี และไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ ประกอบกับข้อมูลสถิติคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำแนกตามอายุออกเป็นเด็ก (อายุ ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี) และเยาวชน (อายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี) พบว่า สถิติคดีรวมทั้งหมด จำนวน ๑๗๕,๗๔๖ คดี แยกเป็นคดีที่เด็กกระทำความผิด จำนวน ๓๗,๐๒๑ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๑ และคดีที่เยาวชนกระทำความผิด จำนวน ๑๓๘,๗๒๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๗๙ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า จำนวนคดีเด็กในภาพรวมมีปริมาณน้อยกว่าคดีเยาวชน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๓. การกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำกรณีที่เด็กกระทำความผิดทางอาญามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าในระยะที่ผ่านมามีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีทิศทางสอดคล้องกับเรื่องดังกล่าว อาทิ

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ นิยามคำว่า “เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์” เพื่อให้บทบัญญัติทางกฎหมายมีความเหมาะสมกับการดำเนินการเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรณีเช่นนี้จึงต้องนำหลักการของกฎหมายเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อให้การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสอดคล้องกับเกณฑ์อายุของเด็กที่กำหนดในกฎหมายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔. ปัญหาว่าด้วยความเหมาะสมของช่วงอายุที่เด็กไม่ควรมีความสามารถในการรับผิดชอบทางอาญา การกำหนดอายุความรับผิดชอบทางอาญาไว้ที่ ๑๐ ปี เป็นการกำหนดไว้ต่ำเกินไป เมื่อเทียบกับเกณฑ์อายุความรับผิดชอบทางแพ่ง ทางกรณเมือง และในกรณีอื่นๆ เช่น ผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อสมรสโดยผู้เยาว์มีอายุ ๑๗ ปี และได้รับความยินยอมจากบิดามารดา เด็กทำพินัยกรรมได้เมื่ออายุ ๑๕ ปี เด็กไม่อาจฟ้องคดีแพ่งและคดีอาญาได้เอง เด็กจะใช้สิทธิเลือกตั้งได้เมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ จะเห็นได้ว่าการที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติให้เด็กอายุ ๑๐ ปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ จึงไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือแนวทางการกำหนดอายุของเด็กตามกฎหมายอื่นๆ ที่ให้ความคุ้มครองแก่เด็กโดยการให้เด็กมีความรับผิดชอบทางอาญาดังแต่อายุน้อยมาก

๕. หลักคิดและทฤษฎีของต่างประเทศ สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา โดยหลักการในภาพกว้างนั้น มีความมุ่งหมายเพื่อสงเคราะห์ คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน มุ่งแก้ไข พื้นฟู โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นคนดี มีลักษณะเป็นการบำบัดมิใช่การลงโทษ เพื่อแก้แค้นทดแทนซึ่งไม่เป็นผลดีต่อสังคมโดยรวม เด็กและเยาวชนจะมีความรับผิดชอบทางอาญาก็ต่อเมื่อขณะกระทำความผิดนั้น มีจิตใจและเขารู้ผิดชอบถึงขั้นมีความรู้สึกผิดชอบและสามารถบังคับตนเองได้ หากจิตใจและเขารู้ผิดชอบยังไม่ถึงขั้นที่มีความรู้สึกผิดชอบและสามารถบังคับตนเองได้จะมีความรับผิดชอบทางอาญา แต่ศาลมีอำนาจใช้มาตรการให้อยู่ในความดูแลของครอบครัวหรือผู้ปกครองหรือใช้มาตรการอื่น ๆ ทางสังคมแทนการลงโทษได้ ทั้งนี้ เห็นว่าการนำหลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชนของต่างประเทศมาพิจารณาเป็นแนวทางเพื่อกำหนดหลักการของประเทศไทยนั้น จะทำให้มีความครอบคลุมต่อประเด็นการพิจารณาที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์อายุของเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดทางอาญาในปัจจุบันที่กำหนดให้เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๐ ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไม่ต้องรับโทษยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักเหตุผลทางการแพทย์ที่กล่าวว่าเด็กที่มีอายุระหว่าง ๗ ปี ถึง ๑๒ ปีมีพัฒนาการด้านความคิดสติปัญญาและจริยธรรมยังไม่สมบูรณ์ ขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและไม่สามารถคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ และเมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการทางสมองและจิตใจของเด็กในแต่ละช่วงวัยพบว่าหากเป็นการพัฒนาสมองของเด็กอายุ ๗ ปี จะยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวได้อย่างถ่องแท้ ไม่สามารถแยกแยะผิดถูกได้ชัดเจน ซึ่งแพทย์สามารถยืนยันความเห็นนี้โดยสามารถพิสูจน์ได้ทั้งวิธีปฏิบัติและการตรวจในทางการแพทย์ หากพิจารณาในทางการแพทย์แล้ว เด็กอายุ ๑๐ ปี จะสามารถบรรลุภาวะหน้าที่ของสมอง ทั้งในด้านโครงสร้างของสมอง การรับรู้ความเข้าใจ และการแยกแยะถูกผิดได้พอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม

แม้การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กแยกแยะความถูกผิดได้ แต่เด็กยังไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนได้อย่างลึกซึ้ง ส่วนเด็กอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป จะเริ่มมีความคิดแยกแยะความแตกต่างระหว่างนามธรรมและรูปธรรมได้ดีกว่า แต่ด้วยประสบการณ์ที่ยังน้อยเด็กจึงเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาให้เจริญเติบโตได้ทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อเป็นผู้มีความรู้มากขึ้น รู้ถึงการกระทำของตนเอง รวมถึงผลลัพธ์ของการกระทำที่อาจจะตามมา อันอาจทำให้สามารถยับยั้งการกระทำของตนเองได้ ดังนั้นจึงควรให้โอกาสเด็กในการปรับปรุงพัฒนาการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยควรให้มีการฝึกอบรมอย่างเข้มงวดจนกว่าจะมีอายุครบ ๑๘ ปี ดังนั้นในการแก้ไขกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์อายุของเด็กจึงควรต้องพิจารณาหลักเหตุผลในทางแพทย์ประกอบกับได้มีการศึกษาสถิติในการกระทำความผิดของเด็กช่วงวัยต่างๆ ปรากฏว่าเด็กที่มีอายุระหว่างเจ็ดปีถึงสิบสองปีมีสถิติการกระทำความผิดน้อยหรือไม่มีเลย ทำให้จำเป็นต้องมีการปรับเพิ่มอายุของเด็กที่ไม่ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น

ประกอบกับ กระทรวงยุติธรรมได้รับประเด็นตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจของไทยภายใต้กลไก UPR รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) มาดำเนินการใน ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการยุติธรรม ข้อที่ ๑๗๐ “ปรับอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาของผู้เยาว์ให้เป็น ๑๒ ปี” และส่วนที่ ๒ คำมั่นโดยสมัครใจ ข้อที่ ๒ “ประเทศไทยจะปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (ในส่วนการเพิ่มอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาให้เป็นอย่างน้อย ๑๒ ปี)” ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เป็นไปตามข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้รับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก UPR และแผนปฏิบัติการข้างต้น กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กสอดคล้องกับมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับระหว่างประเทศ โดยการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะที่ได้จากกลไกตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ เพราะหากไม่ดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กให้เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กรับผิดตามเกณฑ์อายุที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเด็กอายุ ๑๑ ปี และ ๑๒ ปี ในทางการแพทย์ยังถือว่าเป็นช่วงอายุที่ยังไม่มีประสบการณ์พอที่จะรู้ถึงการกระทำของตนเอง หากต้องใช้การดำเนินการโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กและไม่นำตัวเด็กไปคุมครองสวัสดิภาพอาจไม่เหมาะสม และยังไม่สอดคล้องกับแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศ

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

เพื่อเป็นการแก้ไขบทบัญญัติในส่วนของการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็ก ให้มีความเหมาะสมกับเหตุผลทางการแพทย์และมาตรฐานของรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมถึงการปกป้องคุ้มครองเด็กและการแก้ไขปัญหาเด็กตามกลไกการทบทวนสิทธิมนุษยชนของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ อีกทั้งจะเป็นการสงเคราะห์ คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องรับโทษทางอาญา หรือเป็นผู้ต้องหาที่อ่อนความรับผิดชอบทางอาญา สามารถออกจาก

กระบวนการยุติธรรมได้เพิ่มขึ้น และได้รับการปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อให้อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กมีความเหมาะสมกับเหตุผลทางการแพทย์ และ ลักษณะการกระทำความผิดของเด็กตามหลักอาชญาวิทยา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กขึ้น และมีเป้าหมายเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาในส่วนของการกำหนดเกณฑ์อายุเด็กที่กระทำความผิดให้ไม่ต้องรับโทษได้เหมาะสมต่อช่วงวัยของเด็ก สอดคล้องกับเกณฑ์อายุของเด็กที่กำหนดในกฎหมายหลายฉบับของไทย และเป็นไปตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไกของ Universal Periodic Review (UPR)

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็ก เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมอายุของเด็กในช่วงวัยที่กำหนดให้ไม่ต้องรับโทษทางอาญา กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดให้ไม่ต้องรับโทษ คือ ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ให้ไปใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายคุ้มครองเด็กแทน โดยในปัจจุบันกฎหมายกำหนดอายุของเด็กไว้ที่ ๑๐ ปี รัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องบังคับใช้กฎหมายไปเช่นนั้น

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ ดังกล่าวสอดคล้องกับ UPR และ ICCPR (กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง) ในข้อที่ ๑๔ ที่กำหนดว่าในการนี้ของบุคคลที่เป็นเด็กหรือเยาวชน วิธีพิจารณาความให้เป็นไปโดยคำนึงถึงอายุและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติของบุคคลนั้น และยังสอดคล้องกับ CRC (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก) ข้อ ๔๐ อีกด้วย พร้อมทั้งมีกฎหมายแห่งกรุงปักกิ่ง ที่ให้กำหนดโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ จิตใจ สติปัญญาของเด็ก นอกจากนี้ยังมีธรรมเนียมของศาลอาญาระหว่างประเทศว่าจะไม่ดำเนินคดีกับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ซึ่งจากที่ศึกษาจากอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ยังไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดอายุเด็กไว้ที่ ๑๒ ปี แต่จะกำหนดเป็นแนวทางกว้างๆ ไว้ ดังนั้น การกำหนดอายุเด็กว่าเป็น ๑๒ ปีจึงไม่ใช่พันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่การกำหนดตัวเลขอายุมีปรากฏในส่วนที่ไม่ได้เป็นกฎหมาย คือ หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ยังไม่ได้มีพันธะ ซึ่งอายุที่มีการกล่าวถึงอย่างมากใน UN คือ ๑๒ ปี จึงเป็นตัวเลขที่มีความเหมาะสมที่ทำให้จำเป็นต้องมีการแก้ไข

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลดีต่อเด็กในช่วงอายุตั้งแต่สิบปีถึงสิบสองปีให้เด็กในช่วงอายุดังกล่าวได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรการที่เหมาะสมกับช่วงวัยของตน และ ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยมากเกินไปเนื่องจากเป็นเพียงการแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์อายุให้เด็กไม่ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น อันจะทำให้เด็กในช่วงอายุสิบเอ็ดปีและสิบสองปีเข้ามาสู่กระบวนการในการคุ้มครองสวัสดิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งเด็กที่กระทำความผิดในช่วงอายุดังกล่าวยังคงมีจำนวนไม่มากนัก จึงยังสามารถดำเนินการให้เด็กเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมได้

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

๑. กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม องค์การอิสระ นักวิชาการ จากสถาบันการศึกษา ตัวแทนภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป จำนวน ๓ ช่องทาง โดยมีรายละเอียดจำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th และผ่านทาง <http://lamp.oja.go.th/> (เว็บไซต์กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม) จำนวน ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๒) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมบีบี ๒๐๖ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

๓) ประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ กระทรวงยุติธรรม

๒. กระทรวงยุติธรรม ได้เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ในขณะนั้น ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการตามข้อสั่งการดังกล่าว โดยจัดประชุมร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๑ หน่วยงาน เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย ชั้น ๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และได้นำผลการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การกำหนดกลไกหรือมาตรการรองรับสำหรับเด็กเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สอดคล้องกับพลวัตรที่เปลี่ยนแปลงไป ให้เด็กเข้าสู่กระบวนการที่เหมาะสมทั้งด้านการสงเคราะห์ ค้ำครอง ช่วยเหลือ และแก้ไข โดยมุ่งที่ประโยชน์ของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด และสังคมโดยรวมเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสรุปข้อเสนอในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยการเสนอ “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) แก้ไขทั้งหมด ๒ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็ก โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในมติดำหนดอายุเด็ก เพื่อกำหนดหรือควบคุมในแต่ละเรื่อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ไม่มีภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและประชาชนไม่ถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

จะส่งผลให้เด็กที่อายุไม่เกินสิบสองปีได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับช่วงวัย กรณีมีการกระทำความผิดทางอาญาขึ้น ทำให้เด็กได้มีโอกาสเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ มีเวลาในการฝึกอบรมและปรับทัศนคติในการดำเนินชีวิต โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเข้ามาควบคุมดูแลและชี้แนะเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งการแก้ไขตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าว จะทำให้เด็กสามารถแก้ไขปรับปรุงตัว และอาจลดปัญหาการเป็นอาชญากรของเด็กในอนาคตได้ ส่งผลให้ในอนาคตอาชญากรรมที่เกิดจากเด็กที่กระทำความผิดในขณะที่ยังไม่ครบสิบสองปีลดน้อยลง อันเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นได้ในระยะยาว

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่ต้องนำกฎหมายว่าด้วยการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กไปใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางด้านการพิจารณาคดีอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ และเนื่องจากการดำเนินการเพื่อบังคับใช้กฎหมายอาญากรณีเด็กอายุไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ ได้มีการกำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป ในการดำเนินการเรื่องนี้ให้เกิดประสิทธิภาพ จึงต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหลายฝ่าย ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมกิจการเด็กและเยาวชนภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งภาคเอกชนอาจเข้ามา

มีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ กรณีการรับเด็กที่อายุไม่เกินสิบสองปีไปเข้ารับการฝึกอบรม หรือพัฒนาให้เด็กได้รับการเสริมสร้างทักษะที่เหมาะสมตามแนวทางการคุ้มครองสวัสดิภาพ

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

สามารถใช้บังคับได้ทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเป็นกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติถึงลักษณะของการกระทำความผิดและบทลงโทษ และไม่ต้องมีการออกกฎหมายลำดับรองหรือต้องเตรียมการรองรับในเรื่องอื่นๆ อีกทั้งยังได้มีการดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขโดยมุ่งคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงตัวบทกฎหมายของประชาชนตามที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม จะได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่ใช้บังคับใหม่ ตามแนวทางของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ที่ได้กำหนดให้ “หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายจัดส่งแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐให้สำนักงานกิจการยุติธรรมเมื่อกฎหมายนั้นๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว” ซึ่งการดำเนินการจะได้สร้างการรับรู้ใน ๒ ช่วง กล่าวคือ ๑) ก่อนออกกฎหมาย และ ๒) กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยการจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น สมุดภาพอินโฟกราฟิกกฎหมาย แผ่นพับ โปสเตอร์ แผ่นเสียงบรรยายกฎหมาย รวมไปถึงเอกสารสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย และตัวบทกฎหมายฉบับเต็ม ในรูปแบบ E-Book เป็นต้น ใช้ช่องทางเผยแพร่ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เช่น เว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม www.moj.go.th เว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th เว็บไซต์กฎหมาย <http://lamp.oja.go.th/> และผ่านทางเครือข่ายสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั่วประเทศ

โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลกฎหมายผ่านช่องทางหลักของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งสำนักงานศาล สำนักงานอัยการ สถานีตำรวจ ในพื้นที่ที่ประชาชนสามารถติดต่อขอรับบริการได้โดยสะดวกทั่วประเทศ ทั้งนี้ สำหรับกระทรวงยุติธรรม จะใช้พื้นที่บริการของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด และศูนย์ยุติธรรมชุมชน เพื่อเสริมสร้างการรับรู้กฎหมาย และส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา
อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

ไม่ปรากฏว่ามีเหตุใช้งบประมาณของการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนในด้านอัตราค่าลงนั้น
ระยะเริ่มต้น เมื่อดูจากแนวโน้มข้อมูลสถิติจำนวนเด็กที่กระทำความผิดในช่วงอายุ ๑๐ ปี ถึง ๑๒ ปี
มีแนวโน้มที่ลดลง ดังนั้นจำนวนเด็กที่จะเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองเด็กจึงอาจมีจำนวนเพิ่มขึ้น
ไม่มากนัก พนักงานเจ้าหน้าที่จึงสามารถปฏิบัติงานและดำเนินการตามกฎหมายได้เลย ทั้งนี้ ในระยะต่อไป
หากต้องเพิ่มจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือเจ้าหน้าที่
ในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนเด็กที่จะเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพ
ต้องอาศัยข้อมูลด้านจำนวนเด็กที่กระทำความผิดและจำนวนคดีของเด็กและเยาวชนมาประกอบการ
พิจารณาในระยะถัดไป

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การลงโทษเด็กที่กระทำความผิดทางอาญา ทั้งการจับกุม การคุมขัง และการจำคุก
วิธีดังกล่าวส่งผลกระทบที่ร้ายแรงต่อพัฒนาการของเด็ก ทั้งยังเป็นการก่อให้เกิดความสูญเสียทาง
เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาแก่เด็ก การลงโทษจึงควรคำนึงถึงผลกระทบต่อตัวเด็ก และควรเลือกใช้
มาตรการที่เหมาะสมกับช่วงอายุการกระทำความผิดของเด็ก นอกจากนี้ การกำหนดอายุขั้นต่ำในการ
รับโทษทางอาญาของเด็กเป็นสิบสองปีนั้น จะทำให้จำนวนของเด็กที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
มีจำนวนลดลง การใช้งบประมาณเพื่อบริหารจัดการทั้งในด้านการจับกุม การคุมขัง และการจำคุก
จึงไม่ต้องมีการใช้จ่ายงบประมาณด้านนี้ การใช้มาตรการอื่นๆ แทน เช่น การควบคุม ดูแล
การฝึกอบรม หากิจกรรม ส่งเสริมอาชีพให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะ ศักยภาพ เพื่อเปิดโอกาส
ให้เด็กได้รับโอกาสในการเติบโตเป็นคนดีและกลับเข้าสู่สังคม และยังมีอาชีพสามารถเข้าสู่
ตลาดแรงงานได้อีกด้วย เช่นนี้ จึงถือเป็นการส่งคืนทรัพยากรบุคคลให้กับสังคม เพื่อให้เด็กเติบโต
เป็นผู้ใหญ่ทำงาน กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยทุนมนุษย์ของประเทศจะเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กไม่มี
ประวัติอาชญากรรมติดตัว เด็กจึงไม่ได้รับผลกระทบต่อการสมัครเข้าทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน
การทำงาน หายรายได้ การใช้จ่าย การเสียภาษี รวมไปถึงการเข้าสู่ระบบสิทธิสวัสดิการของรัฐ
ไปตามลำดับ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เมื่อมีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเป็นกฎหมายที่ควบคุมเด็กอายุไม่เกิน
สิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดให้ไม่ต้องรับโทษ คือ ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา แต่ให้ไปใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายคุ้มครองเด็กแทน ซึ่งจะทำให้
เด็กที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องรับโทษทางอาญา หรือเป็นผู้ต้องหาที่อ่อนความรับผิดชอบทางอาญาได้รับ
การปฏิบัติที่ถูกต้องตรงกับหลักเหตุผลในทางการแพทย์ อันจะส่งผลให้เด็กที่เข้าสู่กระบวนการ
คุ้มครองสวัสดิภาพมีจำนวนมากขึ้น และเมื่อได้รับการปฏิบัติแก้ไขที่ถูกต้องตามมาตรฐานของการ
คุ้มครองสวัสดิภาพ จะทำให้เด็กสามารถกลับตนเป็นคนดีได้ และเป็นการลดการกระทำความผิดซ้ำ
เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้ ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาทัศนคติเชิงลบและการขาดความเข้าใจของสังคม
ทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมเมื่อเกณฑ์อายุยังไม่ถึง
ช่วงที่ต้องรับโทษ เช่น ทำให้เด็กไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว สามารถเข้าสมัครงาน หรือเข้าศึกษา

ต่อไป อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก้ไขให้มีความสอดคล้องกับความเหมาะสมของอายุ
เด็กในสังคมไทยปัจจุบัน ส่งผลให้กฎหมายมีความทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

เด็กอายุไม่เกินสิบสองปีได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากร่าง
พระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็น
กฎหมายบังคับใช้ที่กำหนดเหตุแห่งการกระทำและเหตุงดเว้นการกระทำที่เป็นความผิดต่อกฎหมาย
ทำให้ต้องผูกพันตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

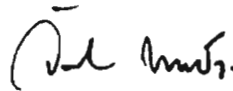
๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

มีการกำหนดให้เด็กตามช่วงเกณฑ์อายุที่กฎหมายกำหนด แม้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติ
ว่าเป็นความผิด ไม่ต้องรับโทษในทางอาญา เป็นกรณีที่กำหนดให้ยกเว้นโทษในทางอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง
หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ
และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายวัลลภ นาคบัว)

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

๓๗ เมษายน ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ว่าที่ร้อยตรีหญิงนที แวจะโนะ

โทร. ๐-๒๑๔๑-๓๗๘๘ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๘๘๓๕

อีเมล w_natee@oja.go.th

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น

๑. วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

๑.๑ รับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th และผ่านทาง <http://lamp.oja.go.th/> (เว็บไซต์กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม)

๑.๒ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ องค์การอิสระ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม

๒. จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม องค์การอิสระ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป จำนวน ๓ ช่องทาง โดยมีรายละเอียดจำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นดังนี้

๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th และผ่านทาง <http://lamp.oja.go.th/> (เว็บไซต์กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม) จำนวน ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๒) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมบีบี ๒๐๖ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

๓) ประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ กระทรวงยุติธรรม

๓. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ พื้นที่ : กรุงเทพมหานคร และผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน

๓.๒ กลุ่มเป้าหมาย : ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม องค์การอิสระ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ได้แก่ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมสุขภาพจิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมคุมประพฤติ กรมคุ้มครองสิทธิและ

เสรีภาพ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมราชทัณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชนในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์การยูนิเซฟประเทศไทย มูลนิธิเพื่อการฟื้นฟูพัฒนาเด็กและครอบครัว (ฟอร์เด็ก) มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว มูลนิธิสายเด็ก ๑๓๘๗ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ศูนย์พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก (Mercy Centre) มูลนิธิวิวัฒนาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย สภานายความ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย และประชาชนผู้สนใจ

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

๔. ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

จากการเปิดรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) ได้มีการแสดงความคิดเห็นโดยการถาม-ตอบ และการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจในหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่เสนอ รวมถึงรายละเอียดในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ ๙ ประเด็น ดังนี้ ๑) สภาพปัญหาในปัจจุบัน ๒) องค์ความรู้ที่ใช้ในการพิจารณาแก้ไขกฎหมาย ๓) บริบททางสังคม/วัฒนธรรม/ครอบครัว ๔) แนวทางการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเรื่องการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ๕) ผลกระทบจากการแก้ไข ๖) รูปแบบความคิดทางสังคม (Social mindset) ๗) กลไกการดำเนินงานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๓ วรรคสอง และ ๘) แนวทางกฎหมายระหว่างประเทศ ๙) ประเด็นอื่น ๆ

สรุปความคิดเห็นและคำชี้แจง

๕. ความเห็นของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

ความเห็นของผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม องค์การอิสระ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และประชาชนผู้สนใจ ต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) ในภาพรวม เห็นพ้องกับการเสนอร่างกฎหมาย และการศึกษาแนวทางการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ที่กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมเสนอ ทั้งนี้สามารถสรุปเป็นประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจในหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่เสนอได้ ดังนี้

๑) สภาพปัญหาในปัจจุบัน

(๑) เมื่อได้พิจารณาจากสถิติปัจจุบันจากกรมคุมประพฤติ เห็นได้ว่าสถิติการคุมประพฤติเด็กในช่วงอายุระหว่างสิบปีถึงสิบสี่ปี มีจำนวนลดน้อยลงทุกปี

(๒) ในปัจจุบันนอกเหนือจากการพิจารณาช่วงอายุเด็กที่กำหนดให้ต้องรับโทษแล้ว ยังต้องพิจารณาจากประเภทคดีที่ได้กระทำความผิดด้วยว่ามีความร้ายแรงหรือไม่ รวมถึงรูปแบบความซับซ้อนของการกระทำความผิดของเด็กประกอบ เพราะในปัจจุบันเด็กกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

(๓) ในปัจจุบันยังมีกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดอยู่มาก คือ มีพฤติกรรมที่คบหาสมาคม หรือใช้ชีวิตนอกกลุ่มนอกทาง แม้ว่ากฎหมายจะยังเอาผิดไม่ได้ แต่ต่อไปเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น หากมีการกระทำความผิดก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ถ้าไม่เริ่มแก้ไขตั้งแต่แรก กระบวนการยุติธรรมก็จะรับภาระมากขึ้น ส่วนสถิติการดำเนินคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นพบว่าเด็กกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น คดีที่เกี่ยวกับเอกสาร การฉ้อโกงประชาชน การฟอกเงิน รวมถึงการมีส่วนร่วมกับองค์กรอาชญากรรม เป็นกรณีที่กลุ่มเครือข่ายอาชญากรรมนั้นใช้ประโยชน์จากเด็กในการกระทำความผิด

(๔) ในปัจจุบันเด็กมีการเข้าถึงความรู้ในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก็รวดเร็วมากขึ้น ซึ่งเด็กยังขาดการไตร่ตรองในการรับสื่อ จึงก่อให้เกิดการกระทำความผิดจากการเลียนแบบสื่อต่างๆ ได้

(๕) คดีที่นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องมากที่สุด คือ เรื่องยาเสพติด แม้จะมีการขยายอายุเด็กจากสิบปีเป็นสิบสองปี เด็กในกลุ่มนี้ก็ยังถูกชักจูง และเข้าไปเกี่ยวข้องได้ง่าย

๒) องค์ความรู้ที่ใช้ในการพิจารณาแก้ไขกฎหมาย

(๑) ในการจะแก้ไขกฎหมายต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมีเหตุผลในการแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจน เนื่องจากกฎหมายแต่ละฉบับมีเหตุผลในการออกกฎหมายที่แตกต่างกัน

(๒) ทฤษฎีในทางอาชญาวิทยามีส่วนสำคัญในการนำมาพิจารณาประกอบการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษของเด็ก ซึ่งแต่เดิมมีสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก หรือสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ที่คำนึงถึงหลักในเรื่องของ free will (เจตจำนงอิสระ) แต่เมื่อมีการพัฒนาไปมากขึ้นจะเริ่มมีการจำแนกบุคคล และใช้หลักเจตจำนงกำหนดไม่ใช่เจตจำนงอิสระอีกต่อไป ดังนั้นเมื่อเป็นการกระทำความผิดของเด็กจึงต้องใช้กระบวนการโดยเฉพาะ ไม่ใช่กระบวนการแบบผู้ใหญ่

(๓) วิทยาการในทางการแพทย์มีส่วนสำคัญในการนำมาพิจารณาเช่นกัน เพราะในทางการแพทย์ไม่ได้ดูแลแค่เรื่องสรีระวิทยา แต่ดูในด้านของสภาพจิตใจและโรคต่างๆ ประกอบด้วย

(๔) วิทยาการในด้านจิตวิทยาทั้งจิตวิทยาครอบครัวไทย ซึ่งประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ รวมถึงจิตวิทยาเด็ก ใช้ในการจำแนกเรื่องของเพศและวัย จะส่งผลถึงพัฒนาการที่แตกต่างกันระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย ประเภทของความผิด หากเป็นเด็กหญิงจะมีคดีข่มขืน ทะเลาะวิวาทน้อยกว่าเด็กชาย แต่ในเรื่องการกระทำความผิดไม่มีประเทศไหนกำหนดในเรื่องเพศไว้ จึงเป็นเรื่องที่ใช้ประกอบการจัดการเท่านั้น

(๕) ในการพิจารณาแก้ไขกฎหมายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interests of the Child) เป็นสำคัญ โดยต้องคุ้มครองระหว่างเด็กที่กระทำความผิดและเด็กที่เป็นเหยื่อให้เกิดความสมดุลกัน หากเด็กจำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็จำเป็นต้องให้เข้าไปสู่กระบวนการยุติธรรม แต่สิ่งสำคัญคือจะอย่างไรให้เด็กที่เข้าไปสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว สามารถออกมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้และเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในอนาคตต่อไป

๓) บริบททางสังคม/วัฒนธรรม/ครอบครัว

(๑) ในบริบทของสังคมไทย อายุของเด็กนั้นต้องพิจารณาแยกระหว่างสังคมในเมืองและสังคมชนบทด้วย เนื่องจากเห็นว่าเด็กอายุ ๑๒ ปีในสังคมเมืองจะมีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็กอายุ ๑๒ ปี ในสังคม

ชนบท เพราะความเจริญทางสังคม และการเรียนรู้ทางสังคมนั้นมีสูงกว่า หรือกรณีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของเด็กในแต่ละพื้นที่ อาจจะมีปัจจัยที่ทำให้เด็กต้องมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีความรู้เท่าทันสังคม มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม รวมถึงต้องมีการวิเคราะห์ในเรื่องของเพศด้วย เพราะว่าเด็กผู้หญิงมีวุฒิภาวะการเจริญเติบโตมากกว่าผู้ชายในช่วงการเข้าสู่วัยรุ่น จึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลทางสังคมศาสตร์ด้วย

(๒) จากประสบการณ์การสืบพยานเด็กตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กรณีเด็กกระทำความผิด นักสังคมสงเคราะห์ไม่ได้ใช้อายุเด็กเป็นเกณฑ์ เนื่องด้วยนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าปัจจุบันเด็กนั้นเกิดมาจากพ่อแม่ที่มีอายุน้อย (พ่อแม่อายุน้อยสุด ๑๓ ปี) ซึ่งเป็นพ่อแม่ที่ยังมีวุฒิภาวะไม่มากพอในการดูแลเด็ก รวมถึงความรับผิดชอบ ประสบการณ์ในชีวิต และการแยกแยะถูกผิด ที่ยังมีไม่มากพอเช่นกัน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถกระทำความผิดได้จากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ อายุจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักที่นักสังคมสงเคราะห์ให้ความสำคัญเท่ากับปัจจัยทางครอบครัว ดังนั้น จะพิจารณาจากอายุอย่างเดียวไม่ได้ ต้องพิจารณาจากปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย

๔) แนวทางการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเรื่องการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี

(๑) นอกเหนือจากแก้ไขประมวลกฎหมายอาญากำหนดอายุที่เหมาะสมกับการที่จะมีความรับผิดชอบทางอาญาแล้ว เมื่อสามารถกำหนดอายุที่เหมาะสมได้แล้ว จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่จัดระบบรองรับเด็กในกลุ่มที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องมีความรับผิดชอบทางอาญาให้ชัดเจนด้วย

(๒) ในการแก้ไขต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสังคมในช่วงเวลานั้นๆ โดยแบ่งได้เป็น ๓ แนวทาง คือ ๑) คงเดิมโดยให้เด็กอายุไม่เกินสิบปีไม่ต้องรับโทษ ๒) แก้ไขโดยย้อนกลับไปที่ให้เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปีไม่ต้องรับโทษ และ ๓) เพิ่มอายุเด็กเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบสองปีไม่ต้องรับโทษ โดยเมื่อพิจารณาจากการกำหนดอายุเด็กของต่างประเทศพบว่า มีตัวเลขอยู่ ๓ กลุ่ม คือ ๑๒ ปี (ประเทศอินโดนีเซีย เบลเยียม เนเธอร์แลนด์) ๑๔ ปี (ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรีย เยอรมัน และเวียดนาม) และ ๑๕ ปี (ประเทศฟินแลนด์ ฝรั่งเศส และลาว) เห็นได้ว่าประเทศลาวมีวัฒนธรรม แนวคิดคล้ายคลึงกับประเทศไทย แต่ที่เลือกอายุ ๑๕ ปี เพราะลาวเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และสาเหตุที่ประเทศฝรั่งเศสเลือกอายุ ๑๕ ปี เพราะแนวคิดในการสั่งสอนเด็กแตกต่างกับประเทศไทยมาก

(๓) การแก้ปัญหาคควรแก้ปัญหาคที่ต้นเหตุ ไม่ใช่แก้ปัญหาคที่ปลายเหตุ โดยการแก้ที่ต้นเหตุ คือ ครอบครัวหรือสภาพแวดล้อม และบางกรณีอาจต้องให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมรับผิดชอบกับเด็กด้วย ดังนั้นก่อนมีลูกควรมีการอบรมพ่อแม่ รวมถึงคุณครูอนุบาล เพราะเป็นพื้นฐานของเด็กก่อนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

(๔) เห็นด้วยกับร่างตามเหตุผลที่มีการเสนอขอแก้ไขว่าให้สอดคล้องกับกลไกของ UPR เป็นไปตามเหตุผลทางการแพทย์ว่าเด็กอายุสิบสองปียังมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ไม่เพียงพอ แต่เห็นว่าควรแก้ไขมาตรา ๗๓ วรรคสองด้วย โดยให้นำผู้ปกครองเข้ามาร่วมด้วยนอกจากการใช้กลไกเดิมที่มีอยู่ เช่น การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ส่วนกรณีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะไม่สามารถนำเกณฑ์อายุเด็กตามปกติมาใช้บังคับได้

๕) ผลกระทบจากการแก้ไข

(๑) ในการแก้ไขต้องพิจารณาให้เหมาะสมว่าเมื่อมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในมาตรา ๗๓ แล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบในมาตราอื่นๆ หรือไม่ เช่น มาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา รวมไปถึงระดับของนโยบาย ต้องมีจุดยืนที่ชัดเจนว่านโยบายในเรื่องเด็กของประเทศไทยจะคุ้มครองแค่ไหน อย่างไร และต้องพิจารณาในเรื่องของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กกลุ่มนี้ให้ชัดเจนด้วย

(๒) ในการแก้ไขกฎหมายนี้ บางกรณีไม่สามารถนำอายุของเด็กมาพิจารณาได้ เพราะเด็กอาจไม่ได้มีวุฒิภาวะหรือความคิดที่ตรงตามอายุ

(๓) ในการแก้ไขกฎหมายโดยเปลี่ยนอายุเด็กจากสิบปีเป็นสิบสองปี ต้องมีการศึกษาผลกระทบว่ามีผลดีมากกว่าผลเสียหรือไม่ และจะมีมาตรการในการรองรับหรือไม่ที่จะไม่ให้เด็กกลุ่มดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีก

(๔) เป้าหมายสูงสุดของกระบวนการยุติธรรม คือ จะทำอะไรไม่ให้เด็กกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งในทางทฤษฎีมีทางเลือกอื่นที่ไม่ต้องนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพราะการนำเด็กอายุน้อยเท่าไรเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผลกระทบที่ตามมาคือเกิดการกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงควรต้องศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการจัดการกับปัญหาการกระทำความผิดในเด็กให้รอบคอบ และจากการศึกษาวิจัยพบว่ามาตรการคุ้มครองเด็กผู้กระทำความผิดนั้นยังไม่ครอบคลุม ดังนั้นจึงควรกำหนดมาตรการในการคุ้มครองเด็กทั้งเด็กที่กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกระทำให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๖) รูปแบบความคิดทางสังคม (Social mindset)

ในการแก้ไขกฎหมายต้องทำให้สังคมเข้าใจว่ากฎหมายไม่ได้ต้องการคุ้มครองเฉพาะเด็กที่กระทำความผิดเท่านั้น แต่ต้องการให้โอกาสเด็กในการแก้ไขและพัฒนาตนเองในความผิดบางประเภท รวมถึงต้องมีการปรับทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับมุมมองต่อเด็กที่กระทำความผิด เพราะบางกรณีเด็กที่กระทำความผิดเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อาจสนับสนุนและพัฒนาให้เด็กเหล่านี้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้องในอนาคตได้ ซึ่งการส่งเสริมและปรับทัศนคติความคิดของสังคมจะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนในหลายภาคส่วน ไม่ใช่แต่เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายในเรื่องนั้นๆ โดยตรง เพื่อให้กฎหมายที่แก้ไขออกมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) กลไกการดำเนินงานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๗๓ วรรคสอง

(๑) การนำเอาเด็กที่กระทำความผิดไปอยู่ในที่แห่งอื่นที่ไม่ใช่ที่บ้านของเด็ก ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง ที่กำหนดให้มีการส่งตัวเด็กให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก เพื่อนำเข้าไปสู่สถานแรกรับ สถานคุ้มครองเด็กนั้นได้มีการติดตามหรือวิจัยหรือไม่ว่าเกิดผลอย่างไร หากยังไม่มีผลชัดเจนในส่วนนี้ ทำให้ยังเกิดความลังเลในเรื่องของการปรับอายุเด็กขึ้นเป็นสิบสองปี และยังคงเชื่อมั่นในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ อยู่ เพราะมีทั้งมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีก่อนฟ้องโดยสถานพินิจ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีหลังฟ้องโดยศาล และมาตรการพิเศษแทนการพิพากษาคดีโดยศาล ทั้งหมดเป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกันระหว่างศาล ผู้พิพากษาสมทบ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เด็กและครอบครัว เหยื่อ หรือสถานศึกษาหากมีความจำเป็น รวมไปถึงหน่วยงานเอกชนบางหน่วยงานก็เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น รับเด็กไปฝึกหรือพัฒนาให้เด็กได้รับการเสริมสร้างทักษะที่เหมาะสม จึงเห็นว่าแนวทางแบบนี้เหมาะสม เพราะไม่ได้มีการนำเด็กออกไปจากสังคม ดังนั้นหากสามารถตอบได้ว่าการใช้มาตรการตามมาตรา ๗๓ วรรคสองนั้นเหมาะสม เรื่องอายุของเด็กจะไม่ใช่เป็นปัญหา โดยควรพิจารณาในเรื่องกระบวนการมากกว่า

(๒) หากสามารถแสดงให้เห็นว่าแนวทางการคุ้มครองสวัสดิภาพสามารถดำเนินการให้เหมาะสมกับเด็กได้ การเพิ่มอายุเด็กจะสามารถทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง คือ กรณีพนักงานสอบสวนเห็นว่าเด็กมีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องรับโทษทางอาญา หรือเป็นผู้ต้องหาที่อ่อนความรับผิดชอบทางอาญา พนักงานสอบสวนจะแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ บุคคลตามมาตรา ๒๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่น ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในทางปฏิบัติบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถ

ดำเนินการได้แม้จะมีหน้าที่ แต่จะมีพนักงานเจ้าหน้าที่อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีวิธีดำเนินการ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่จะรับเรื่องไปพิจารณา โดยเด็กไม่จำเป็นต้องถูกพรางจากพ่อแม่ เว้นแต่บางรายพนักงานเจ้าหน้าที่อาจประเมินว่าไม่สมควรให้กลับคืนสู่พ่อแม่ โดยในการดำเนินการต้องมีการรวบรวมข้อมูลให้เพียงพอและจะจัดให้มีการประชุมสหวิชาชีพ ถ้าต้องดำเนินการที่เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเด็ก ต้องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่ง เช่น การสั่งให้เข้าไปยังสถานคุ้มครอง การส่งเข้าสถานสงเคราะห์ หรืออาจสั่งให้มีการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ และนำไปแก้ไขตามกระบวนการที่เหมาะสม

(๓) กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ วรรคสอง ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่ในปัจจุบันเกิดปัญหา เพราะพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีสำนักงานประจำ แต่มาจากองค์กรต่างๆ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีจำนวนค่อนข้างน้อย บางจังหวัดไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่เลย ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข แต่อย่างไรก็ดีเด็กที่เข้ามาสู่กระบวนการตามมาตรา ๗๓ วรรคสองนั้น มีจำนวนไม่มาก ใน ๑ ปีมีประมาณ ๑๐๐ คน ถ้าจะเพิ่มอายุเด็กจากสิบปีเป็นสิบสองปีจำนวนเด็กน่าจะเพิ่มเป็น ๒๐๐ คน ซึ่งยังคงมีจำนวนไม่มาก ซึ่งยังคงเพิ่มได้เพื่อประโยชน์ของเด็ก

(๔) ในปัจจุบันมีระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรณีเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ถ้าเด็กไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวได้ อาจหาครอบครัวทดแทนให้เพื่อป้องกันมิให้เด็กไปกระทำความผิดซ้ำ แต่ปัจจุบันกลับไม่ได้รับแจ้งข้อมูลจากพนักงานสอบสวนมากนัก และในการตั้งครอบครัวทดแทนจะให้มีการประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพและสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามาเป็นครอบครัวทดแทนได้ โดยให้มีการขึ้นบัญชีไว้ ซึ่งรัฐจะมีค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์เด็กเป็นรายเดือนไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน

(๕) ปัจจุบันอาจจะยังไม่มีข้อมูลว่ามีการใช้มาตรา ๗๓ วรรคสองอย่างชัดเจน กรณีที่พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก มีกรณีลักษณะนี้นาน้อยเพียงใด เพราะเท่าที่ผ่านมาอาจจะไม่มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวเลย เช่นนี้จะมีมาตรการอย่างไรที่จะทำให้สังคมดีขึ้น เนื่องจากมีข้อมูลว่าแม่จะเข้าสู่ศูนย์ฝึกอบรมแล้ว แต่เมื่อเด็กออกมา ก็เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีก

๘) แนวทางกฎหมายระหว่างประเทศ

(๑) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการด้าน UPR (Universal Periodic Review) ซึ่งนอกจากการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ จะสอดคล้องกับ UPR แล้ว ยังสอดคล้องกับ ICCPR (กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง) ในข้อที่ ๑๔ ที่กำหนดว่าในกรณีของบุคคลที่เป็นเด็กหรือเยาวชน วิธีพิจารณาคดีความให้เป็นไปโดยคำนึงถึงอายุและความปรารถนาที่จะส่งเสริม การแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติของบุคคลนั้น และยังสอดคล้องกับ CRC (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก) ข้อ ๔๐ อีกด้วย พร้อมทั้งมีกฎแห่งกรุงปักกิ่ง ที่ให้กำหนดโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ จิตใจ สติปัญญาของเด็ก นอกจากนี้ยังมีธรรมนูญกรุงโรมของศาลอาญาระหว่างประเทศว่าจะไม่ดำเนินคดีกับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ซึ่งจากที่ศึกษาจากอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ยังไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดอายุเด็กไว้ที่ ๑๒ ปี แต่จะกำหนดเป็นแนวทางกว้างๆ ไว้ อย่างไรก็ตามมีเอกสาร General Comment ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นการตีความอนุสัญญาฉบับที่ ๑๐ มีการกำหนดอายุ ๑๒ ปีไว้ได้ แต่ไม่ได้ถือเป็นข้อจำกัดให้ต้องปฏิบัติตาม

(๒) ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกำหนดให้ประเทศภาคีกำหนดอายุขั้นต่ำที่จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย แต่ไม่ได้มีการกำหนดตัวเลขว่าอายุต้องเป็นเท่าไร และในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองก็ไม่ได้มีการกำหนดตัวเลขไว้เช่นกัน ดังนั้น การกำหนดอายุเด็กกว่าเป็น ๑๒ ปีจึงไม่ใช่

พันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่การกำหนดตัวเลขอายุมีปรากฏในส่วนที่ไม่ได้เป็นกฎหมาย คือหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ยังไม่ได้มีพันธะ แต่อายุที่มีการกล่าวถึงอย่างมากใน UN คือ ๑๒ ปี แต่อย่างไรก็ดีแม้จะไม่ได้มีการบังคับในทางระหว่างประเทศ แต่ก็มีคำแนะนำและทบทวนในเรื่องสิทธิมนุษยชนอยู่ตลอดเวลาเห็นในเรื่องอายุ ๑๒ ปี จึงเป็นตัวเลขที่มีความเหมาะสม แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้

๙) อื่น ๆ

(๑) สถิติการกระทำความผิดของเด็กอายุสิบปีถึงสิบสองปีอาจมีความแตกต่างกับเด็กที่อายุต่ำกว่าสิบปี จึงอาจต้องมีการศึกษางานวิชาการต่าง ๆ และเตรียมความพร้อมในส่วนของเด็กที่มีความสามารถในการกระทำผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศ

(๒) วัตถุประสงค์ของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลในการคุ้มครองเด็กและให้เด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางหลัก ประกอบกับปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการดูแลเด็กช่วงอายุสิบสองปีถึงสิบห้าปีเช่นเดียวกับร่างกฎหมายฉบับนี้ เช่น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงมีหลักการกำหนดให้ภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองเด็กด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงกระบวนการหรือกลไกความเชื่อมโยงกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานระหว่างภาคเอกชนและหน่วยงานต่างๆ สอดรับกันมากขึ้น โดยถือเป็นทางเลือกที่เป็นประโยชน์กว่าการนำตัวเด็กไปผ่านกระบวนการทางศาล หรือไปรายงานให้ศาลทราบอีกครั้ง

(๓) เนื่องจากการเพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญาจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ทำให้เกณฑ์อายุเด็กที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ สูงขึ้น กล่าวคือ เด็กอายุสิบปีถึงสิบสองปีซึ่งอยู่ในกระบวนการนั้นจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่จะเข้ากระบวนการคุ้มครองเด็กทันทีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจควบคุมตัวเด็กไว้ในกระบวนการยุติธรรมอีกต่อไป ร่างกฎหมายฉบับนี้จึงเป็นคุณแก่เด็ก สามารถใช้บังคับได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องมีบทเฉพาะกาล

๖. คำชี้แจงเหตุผล

สำหรับคำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นนั้น กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้นำเสนอในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) พร้อมกับข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นสำคัญที่สนับสนุนการแก้ไขกฎหมาย ไปพร้อมกับการให้ความเห็นของหน่วยงานแล้ว ทั้งยังได้แก้ไขปรับปรุงข้อมูลทางวิชาการเพื่อประกอบการเสนอร่างกฎหมายไว้ด้วยแล้ว ซึ่งเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องนั้น ประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ (๑) ประวัติการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขประเด็นอายุของเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ (กฎหมายเดิม) (๒) เหตุผลทางการแพทย์ และทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้อง (๓) มาตรการสำคัญในการดูแลเด็ก (๔) มาตรการทดแทนการลงโทษ (๕) สถิติ และข้อมูลต่างประเทศที่น่าสนใจ และ (๖) ที่มาของการจัดทำร่างกฎหมาย (ข้อเสนอแนะภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ของประเทศไทย) ซึ่งเนื้อหาสาระของข้อมูลทางวิชาการดังกล่าว สนับสนุนและสอดคล้องกับการปรับอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี และความเห็นของหน่วยงานสอดคล้องกันว่า เห็นพ้องด้วยกับการปรับแก้ไขอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ที่จะช่วยแก้ไขปัญหและเป็นผลดีกับเด็กมากกว่าการนำเด็กที่มี

วุฒิภาวะ สติปัญญา การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย และจิตใจ ไม่เพียงพอและไม่พร้อมให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพราะจะสร้างการเรียนรู้ที่อาจส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ จากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการในการเรียนรู้ หรือกระบวนการดูแล มาตรการที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กในช่วงอายุดังกล่าว การศึกษาค้นคว้า และสังคม จึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กในการใช้ชีวิตไปตามช่วงวัย ซึ่งในเรื่องนี้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีภารกิจโดยตรง โดยได้มีการกำหนดวิธีปฏิบัติ กระบวนการดำเนินงาน รวมถึงมีมาตรการรองรับที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน

ผลการพิจารณาและการนำความคิดเห็นมาประกอบการปรับปรุงร่างกฎหมาย

๗. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

๑) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมากำหนดประเด็น แนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และจัดทำข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปีเพิ่มเติม เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดสรุปประเด็นและแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และจัดทำข้อมูลทางวิชาการเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) การพิจารณาออกบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ครอบคลุมในด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กตามมาตรการและกลไกระหว่างประเทศ การแก้ไขปัญหาระบบ การใช้มาตรการการมีส่วนร่วมของครอบครัว การกำหนดกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่เหมาะสม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

(๒) การเชื่อมโยงกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มารองรับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี รวมทั้งการพิจารณามาตรการทางเลือกที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการแรกรับ ส่งต่อ ฟันฟู แก้ไข และการกลับคืนสู่สังคม เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็ก

(๓) การผลักดันร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวในระยะต่อไป ได้มีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็น เกี่ยวกับอาชญาวิทยา แนวทางทางการแพทย์ จิตวิทยาครอบครัวไทย จิตวิทยาเด็ก สภาพสังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงแนวทางการแก้ไข ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมาย และทำให้การจัดทำข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interests of the Child)

๒) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นและผลการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๑) มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การกำหนดกลไกหรือมาตรการรองรับสำหรับเด็กเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สอดคล้องกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป ให้เด็กเข้าสู่กระบวนการที่เหมาะสม ทั้งด้านการสงเคราะห์ คุ้มครอง ช่วยเหลือ และแก้ไข โดยมุ่งที่ประโยชน์ของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด และสังคมโดยรวม

เป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสรุปข้อเสนอในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยการเสนอ “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ทั้งหมด ๒ มาตรา (ร่างกฎหมายเดิม/ยกร่างครั้งแรก เสนอให้แก้ไขเพียงมาตรา ๗๓) ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง ความว่า “เด็กอายุไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ”

(๒) แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง ความว่า “เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จำดำเนินการดังต่อไปนี้...”

การรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)
เพิ่มเติม

กระทรวงยุติธรรม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ในขณะนั้น ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับร่างพระราชบัญญัตินี้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการตามข้อสั่งการดังกล่าว โดยจัดประชุมร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย ชั้น ๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีรายละเอียดและผลการประชุม ดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม

หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ (กรมองค์การระหว่างประเทศ) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรม) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. สรุปความคิดเห็นและคำชี้แจง

๑) ทุกหน่วยงานเห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่จะกำหนดเพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดโดยไม่ต้องรับโทษทางอาญาจากอายุสิบปีตามหลักการที่กระทรวงยุติธรรมเสนอเป็นอายุสิบสองปี เนื่องจากการดำเนินการตามข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) : Children's rights in juvenile justice) ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) และสอดคล้องกับเหตุผลทางการแพทย์ที่เด็กอายุสิบสองปีไม่มีความแตกต่างกันมากกับเด็กสิบปี โดยเป็นช่วงอายุเด็กที่มีความอ่อนด้อยในทางความนึกคิดยังไม่รู้ผิดชอบชั่วดี อีกทั้งเป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำความผิด ซึ่งไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี แต่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สังคมได้ และป้องกันไม่ให้เกิดการเรียนรู้การกระทำความผิดจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้ เกณฑ์อายุเด็กสิบสองปี ยังสอดคล้องกับเกณฑ์การศึกษาของเด็กซึ่งอายุไม่เกินสิบสองปีจะอยู่ในเกณฑ์ระดับประถมศึกษาด้วย

๒) กระทรวงการต่างประเทศ ได้เสนอประเด็นให้ที่ประชุมพิจารณาด้วยว่า โดยที่ในปัจจุบันได้มีข้อเสนอแนะทั่วไป ฉบับที่ ๒๔ (ค.ศ. ๒๐๑๐) (General Comment No. 21 (2010) : Children's rights in juvenile justice) ใช้แทนข้อเสนอแนะทั่วไปฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) ซึ่งกำหนดเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดที่ไม่ต้องรับโทษทางอาญาเพิ่มขึ้นจากอายุสิบสองปี เป็นอายุสิบสี่ปี จึงขอให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาว่าสมควรแก้ไขเกณฑ์อายุในร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นอายุสิบสี่ปีหรือไม่ ที่ประชุมได้อภิปรายและ

พิจารณาแล้ว โดยทุกหน่วยงานที่เข้าร่วมการประชุมมีความเห็นพ้องกันว่ายังไม่สมควรแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กตามร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นอายุสิบสี่ปี เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ฉบับที่ ๒๔ (ค.ศ. ๒๐๑๐) ประกอบกับเกณฑ์อายุเด็กสิบสี่ปีไม่สอดคล้องกับเหตุผลทางการแพทย์ และเกณฑ์การศึกษา อีกทั้งมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติของการจัดสวัสดิภาพเด็กที่กระทำคามผิดอาญาที่จะมีจำนวนมากขึ้น โดยไม่สามารถจัดการหาครอบครัวทดแทนได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งมีข้อจำกัดในด้านผู้เชี่ยวชาญที่จะกำกับและติดตาม ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากรด้วย

หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ได้ดำเนินการมาแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง (ช่องทาง) ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม องค์การอิสระ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป จำนวน ๓ ครั้ง (ช่องทาง) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดประชุมร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ครั้ง โดยมีรายละเอียดและหลักฐานการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. รับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th และผ่านทาง <http://lamp.oja.go.th/> (เว็บไซต์กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม) ระหว่างวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

The screenshot shows the official website of the Office of the Attorney General (สกร) with a dark banner for public consultation. The banner text reads: "กฎหมายที่ขอรับฟังความคิดเห็น : การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี" (Proposed Law for Public Consultation: Determining the minimum age for imposing criminal penalties on children from 10 years to 12 years). Below the banner, there is a section titled "วัตถุประสงค์ในการแสดงความคิดเห็น" (Purpose of Public Consultation) which states that the amendment aims to increase the minimum age for imposing criminal penalties on children from 10 to 12 years. It also mentions the timeline from June 27, 2018, to July 16, 2018.

This screenshot shows the same website but with more detailed information. It includes a section titled "ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น" (Information for Public Consultation) and a section titled "๑.๐ สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา" (1.0 Problem Statement and Causes of the Problem). The text explains that the current law sets the minimum age for imposing criminal penalties on children at 10 years, which is considered too low and may lead to children being treated as adults in the legal system. It argues that increasing the age to 12 years is more appropriate for children's development and protection. The text also mentions that the amendment is part of a broader effort to reform the criminal justice system and protect children's rights.

สกร
สำนักงานส่งเสริมสังคม
OFFICE OF SOCIAL WORK

หน้าแรก คณะกรรมการ กพช. สกธ. ข่าวสาร ข้อมูลเผยแพร่ เอกสารดาวน์โหลด ติดต่อ สกธ.

ดาวน์โหลด ร่างกฎหมาย

หน้า 1 จาก 1

Share this post

1 Comment

chaiwit

05/10/2019 at 14:35

คิดว่าไม่กระทบกับผู้ที่เดือดร้อน อายุระหว่าง 9 - 12 ขวบ เริ่มที่จะรับรู้หรือหลายอย่างมากขึ้น ลำบากเพียงการอบรมเลี้ยงดูซึ่งพ่อแม่แบบอย่าง พร้อมทั้งมีบทให้เด็กตระหนักต่อผลกระทบจากการที่ตัวเองผิดหรือละเมิดผู้อื่นว่าสมควรได้รับผลเสียอย่างไร ถ้าทำไม่ถูกตามวิธีก็ไม่ต้องทำอะไรแล้วได้รับโทษแบบนั้น เด็กจะไม่กล้ากระทำความผิด และปลุกจิตสำนึกได้ใช้ในวันเด็ก ในขณะเดียวกันถ้าให้เด็กได้รับการส่งเสริมศักยภาพ เด็กจะเติบโตในความรู้ดี ตัวอย่างที่มีเห็นได้คือครอบครัวพ่อแม่ประกอบอาชีพ และยังมีผลการเรียนดีขึ้นมา เด็กได้รับการปกป้องและเรียนรู้จากสังคม ดังนั้น การพัฒนาของผู้อื่นในไทย อาจเป็นการให้เท่าว่าทำผิดก็ไม่ต้องได้รับการลงโทษ แต่การมีมาตรการป้องกันที่ดีและเห็นบทลงโทษเป็นระบบ ขั้นตอน อาจช่วยลดปัญหาตรงนี้ได้

รู้จักกฎหมาย
แสงสว่างสร้างการรับรู้

รู้จัก LAMP

ครอบคลุมกฎหมาย

สิ่งควรรู้

แบบสอบถาม

บัญชีรายชื่อกฎหมาย

ติดต่อเรา

รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย

ทางพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... (การกำหนดอาชญากรรมด้านการบริหารทางอากาศของอากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์)

๑. วิธีการในการแสดงความคิดเห็น

ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th หรือ <http://lamp.oja.go.th/>

๒. ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

กำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๓. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น : สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

การกำหนดอาชญากรรมด้านการบริหารทางอากาศของเด็ก ได้มีการผลักดัน การศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อายุที่เหมาะสมกับการบริหารของอากาศยานอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากรายงานผลการศึกษางานวิจัยเรื่อง กรอบกฎหมายเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยที่สำนักงานยุติธรรมได้จัดทำเว็บไซต์กฎหมายขึ้น

รู้กฎหมาย
แสงสว่างสร้างการรับรู้

หน้าแรก | รู้จัก LAMP | กรอบกฎหมาย | สื่อความรู้ | แบบสอบถาม | ปัญหาข้อกฎหมาย | ติดต่อเรา

ความเหมาะสมในการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็ก
จากสิบปีไปเป็นสิบสองปี (แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๗๓ วรรคหนึ่ง)

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

☐ อื่นๆ: _____

ร่างกฎหมาย

เว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทยเพื่อประโยชน์ของประชาชน (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

ผู้จัดทำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของเยาวชนไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมบีบี ๒๐๖ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

ข่าวสำนักงานกิจการยุติธรรม OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS

ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย
เพื่อให้คนไทยยอมรับและเชื่อมั่นในระบบความยุติธรรม

@weareoja

สำนักงานกิจการยุติธรรม

27 มิถุนายน 2561

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี)

วันที่ 27 มิถุนายน 2561 เวลา 09.30 น. นายวัลลภ นาคบัว ผอ.สทช. ได้ให้เกียรติเป็นประธานการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี) โดยมี ผอ.สทพ.ร่วมนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

countdown 1 ที่ประชุมเห็นพ้องกับการเสนอร่างกฎหมาย และการศึกษาแนวทางการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ที่ สทช. เสนอ

countdown 2 การพิจารณาออกบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ครอบคลุมในด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กตามมาตรการและกลไกระหว่างประเทศ การแก้ไขปัญหาทั้งระบบ การใช้มาตรการการมีส่วนร่วมของครอบครัว การกำหนดกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่เหมาะสม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

countdown 3 ควรมีการเชื่อมโยงกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นกระบวนการที่มารองรับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปี รวมทั้งการพิจารณามาตรการทางเลือกที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการแรก รับ ส่งต่อ ฟันฟู แก้ไข และการกลับคืนสู่สังคม เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กด้วย light bulb ทั้งนี้ ให้มีการผลักดันร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวในระยะต่อไป โดยให้มีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ในประเด็น เกี่ยวกับอาชญาวิทยา แนวทางการแพทย์จิตวิทยาครอบครัวไทย จิตวิทยาเด็ก สภาพสังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงแนวทางการแก้ไข ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและทำให้การจัดทำข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินการกำหนดอายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจากสิบปีไปเป็นสิบสองปีมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interests of the Child)

✉ ojawabstar@oja.go.th
justicechannel_tv@gmail.com

☎ Tel. 0 2141 2754 // Fax 0 2143 8851

📍 สำนักงานกิจการยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี
ชั้น 9 ศาลาสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินกลาง กรุงเทพฯ 10210

๓) ประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ กระทรวงยุติธรรม

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
วันอังคารที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘
กระทรวงยุติธรรม ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิชาญสรอรรถ	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานกรรมการ
๒. นางศศิวิมล ธนสานติ	ผู้แทนกรมบังคับคดี	กรรมการ
๓. นายพนธ์ สิ้นธนา	ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	กรรมการ
๔. นางสาวจรรยาพร สุขสุทิตย์	ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กรรมการ
๕. นายโยธิน บุญญานสนธิ์	ผู้แทนกรมราชทัณฑ์	กรรมการ
๖. นายธีรชัย จันทินิจ	ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ	กรรมการ
๗. นางชัตติยา รัตนติลล	ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	กรรมการ
๘. นายวัฒนกร สันนัย	ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม	กรรมการ
๙. นายมานน อนุวราญเดช	ผู้แทนสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	กรรมการ
๑๐. นางสาวปวีณา ชาตังสรรค์	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	กรรมการ
๑๑. นางสาวชียา ศิริรักษ์	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	กรรมการ
๑๒. นายพีรธร วิมลโลหการ	ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	กรรมการ
๑๓. นายกฤษฎา พงษ์พันธุ์	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑๔. นายอนุชา สุดคำภา	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
๑๕. นายวีระชัย ตั้งติยะพันธ์	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	กรรมการ
๑๖. นางสาวรวิวรรณ จตุรพิศพร	ผู้อำนวยการกองกฎหมายสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการและเลขานุการ
๑๗. นางสาวขวัญชนก เทพวงศ์	นิติกรชำนาญการพิเศษสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นายวรายุภัสร์ พชรปรียานันท์	นิติกรชำนาญการสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/ผู้ไม่มา...

ผู้ไม่มาประชุม (ติดภารกิจ)

๑. เลขธิการคณะรัฐมนตรี
๒. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล

กรรมการ

กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายธานีต วงศาโรจน์

๒. นางสาวภัทราภรณ์ พรหมนุ

๓. นางอุษณา ช่างหล่อ

๔. นายณรวิทย์ ศักดิ์เพ็ชร

๕. นางชนิษฐา รัตนประทุม

๖. นางสาวดาเนียร วิทยากุล

๗. นางสาวภาสุรีย์ ดวงประทีป

๘. นายวศิน บุญยรัตพันธุ์

๙. นายสวัสดิ์ ปัญญาจิรภาส

๑๐. ว่าที่ ร.ต.หญิงนที แวจะโปะ

๑๑. นายกิตติณัฐ วิทยุรัตน์

๑๒. นางสาวเตือนใจ เรืองรอด

๑๓. นายธำกูร เสาวภา

๑๔. นางนันทวรรณ ยური

๑๕. นางสาวสุชาวดี กระแสฉัตร

๑๖. นายเฉลิมพงศ์ สุดไกรไทย

๑๗. นางสาวพุดธิดา เด่นฟ้านภาพล

๑๘. นายเอกราช ทองแก้ว

๑๙. นายรติภัทร พานดวงแก้ว

๒๐. นางสาวกิริมา สุขมณันท์

๒๑. นางสาวอาภรณ์ กรวยสวัสดิ์

๒๒. นายวีรยุทธ เทียนสว่าง

๒๓. นางสาวรัตนภรณ์ หนูทอง

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษ
ฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว สำนักงานอัยการสูงสุด

พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน

นิติกรชำนาญการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นิติกรชำนาญการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นิติกรชำนาญการ กรมบังคับคดี

นักทัณฑวิทยาชำนาญการ กรมราชทัณฑ์

พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ กรมคุมประพฤติ

นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ

นักวิชาการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เจ้าหน้าที่สำนักงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เจ้าหน้าที่สำนักงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เจ้าหน้าที่สำนักงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เริ่มประชุม

เวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

/ระเบียบวาระที่ ๒...

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งว่าได้จัดทำรายงานการประชุมดังกล่าว รวมทั้งได้มีหนังสือขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และไม่มีคณะกรรมการฯ ทานใดขอแก้ไขรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ รายงานสถานะความคืบหน้าการเสนอร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานความคืบหน้าร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรมตามบัญชีสถานะภาพ ร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๔๐ ฉบับ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างการศึกษากฎร่าง และการพิจารณาของกระทรวงยุติธรรม จำนวน ๕ ฉบับ

๒. ร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติหลักการ จำนวน ๒ ฉบับ

๓. ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการแล้ว และอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๓ ฉบับ

๔. ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างการเตรียมการเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑ ฉบับ

๕. ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒ ฉบับ

๖. พระราชบัญญัติที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จำนวน ๒๑ ฉบับ

๗. ร่างพระราชบัญญัติที่มีการขอถอนออกจากแผนการเสนอกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม จำนวน ๖ ฉบับ

ประธานได้สอบถามถึงความคืบหน้าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศไทยที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์และขอให้เร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามนโยบายของรัฐบาล โดยร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศไทยดังกล่าว มีจำนวน ๒ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลสารพันธุกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษากฎหมายต่างประเทศ และร่างพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณากฎร่าง

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ รายงานความคืบหน้าร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ.

ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานความคืบหน้าการดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ดังนี้

/๑. กรมบังคับคดี...

๑. กรมบังคับคดีได้ปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ และกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๕๐๑/๔๓๗ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ เสนอร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๗๐๐๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ แจ้งว่า กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นและข้อสังเกตมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยยังมีความเห็นและข้อสังเกตในประเด็นปัญหาในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บางประการ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมรับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงบประมาณ ให้ได้ข้อยุติ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีข้อสั่งการให้ปลัดกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓. กระทรวงยุติธรรมได้จัดการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. และมีข้อสังเกตบางประการ กรมบังคับคดีและฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการปรับแก้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตามที่กระทรวงการคลัง สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงบประมาณ ได้ให้ข้อสังเกต และเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ปรับแก้แล้วเสร็จให้หน่วยงานดังกล่าวพิจารณา ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๔. หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีหนังสือแจ้งความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว แต่ยังมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ส่งความเห็นดังกล่าวเพื่อให้กรมบังคับคดีได้พิจารณาทบทวน ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป และกรมบังคับคดี ได้พิจารณาและมีความเห็นแจ้งมายังฝ่ายเลขานุการฯ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ขณะนี้อยู่ระหว่าง ประมวลเรื่องเสนอปลัดกระทรวงยุติธรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

ประธานชี้แจงถึงที่มาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ว่า เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมได้รับประเด็นตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจของไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) มาดำเนินการ ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการยุติธรรม ข้อที่ ๑๗๐ “ปรับอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาของผู้เยาว์ให้เป็นสิบสองปี” และส่วนที่ ๒ คำมั่นโดยสมัครใจ ข้อที่ ๒ “ประเทศไทยจะปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (ในส่วนการเพิ่มอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาให้เป็นอย่างน้อยสิบสองปี)”-ต่อมาได้นำแนวทาง

/ตามข้อเสนอ...

ตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยพิจารณาแล้วเห็นว่าในอนาคตจะต้องมีการปรับเกณฑ์ อายุเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จึงได้ปรับแก้นิยามคำว่า “เด็ก” ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อรองรับการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกันแล้ว และได้มอบหมาย สำนักงานกิจการยุติธรรมพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจดังกล่าวต่อไป

ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและหลักการของร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ว่า สำนักงานกิจการยุติธรรมได้รับมอบหมายให้พิจารณาทบทวนกลไกด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าว จึงได้ดำเนินการ พิจารณาประกอบเหตุผลทางการแพทย์ พบว่า เด็กอายุระหว่างเจ็ดปีถึงสิบสองปีอาจมีพัฒนาการด้านความคิด สติปัญญา หรือด้านจริยธรรมยังไม่สมบูรณ์ดีพอ ไม่สามารถรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่สามารถคาดการณ์ผลจากการกระทำ ของตน และการกำหนดเกณฑ์อายุในการรับโทษทางอาญาไว้ที่อายุสิบปีอาจยังไม่เหมาะสม ควรจะเพิ่มเกณฑ์ อายุดังกล่าวให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ในหลายประเทศก็ได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับกลไกข้างต้นแล้ว ทั้งนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดรับฟังความคิดเห็นโดยมีผู้แทนจากส่วนราชการ ภาคเอกชน มูลนิธิต่างๆ เข้าร่วม ในการประชุม โดยที่ประชุมโดยส่วนใหญ่เห็นชอบร่วมกันว่า การกำหนดอายุเด็กที่จะไม่ต้องรับโทษทางอาญา ถึงอายุสิบสองปีน่าจะมีความเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ ยังได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรมเพื่อให้เกิดความรอบคอบ โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมได้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็ก กระทำความผิดอาญา) โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒ มาตรา คือ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่งและมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง

ที่ประชุมได้อภิปรายและมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ดังนี้ ,

๑. ด้วยเหตุที่สถิติการกระทำความผิดของเด็กอายุสิบปีถึงสิบสองปีอาจมีความแตกต่าง กับเด็กที่อายุต่ำกว่าสิบปี จึงอาจต้องมีการศึกษางานวิชาการต่างๆ และเตรียมความพร้อมในส่วนของเด็ก ที่มีความสามารถในการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้อง กับบริบทของประเทศ

๒. วัตถุประสงค์ของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไป ตามมาตรฐานสากลในการคุ้มครองเด็กและให้เด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางหลัก ประกอบกับปัจจุบัน มีกฎหมายหลายฉบับซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการดูแลเด็กช่วงอายุสิบสองปีถึงสิบห้าปีเช่นเดียวกับ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็ก กระทำความผิดอาญา) มาตรา ๔ เช่น มาตรา ๖๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงมีหลักการกำหนดให้ภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองเด็กด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงกระบวนการหรือกลไกความเชื่อมโยงกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังกล่าวเพื่อให้การปฏิบัติงานระหว่างภาคประชาชนและหน่วยงานต่างๆ สอดรับกันมากขึ้น โดยถือเป็น ทางเลือกที่เป็นประโยชน์กว่าการนำตัวเด็กไปผ่านกระบวนการทางศาลหรือไปรายงานให้ศาลทราบอีกครั้ง

๓. เนื่องจากการเพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ทำความผิดอาญาจากสิบปีเป็นสิบสองปี ทำให้เกณฑ์อายุเด็กที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ สูงขึ้น กล่าวคือเด็กอายุสิบปีถึงสิบสองปีซึ่งอยู่ในกระบวนการยุติธรรมนั้นจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่จะเข้ากระบวนการคุ้มครองเด็กทันทีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจควบคุมตัวเด็กไว้ในกระบวนการยุติธรรมอีกต่อไป ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงมีเนื้อหาที่เป็นคุณแก่เด็ก สามารถใช้บังคับได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องมีบทเฉพาะกาล

มติที่ประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) โดยขอให้สำนักงานกิจการยุติธรรมรับข้อสังเกตไว้เป็นข้อมูลประกอบการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

เลิกประชุม เวลา ๑๓.๓๐ น.

พุดธิงา

(นางสาวพุดธิงา เด่นฟ้าณภาพล)

นิติกร

ผู้จัดรายงานการประชุม

๑

(นางสาววิวรรณ จตุรพิตร)

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

๔) ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย ชั้น ๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำเนารายงานการประชุม (เอกสารแนบท้าย)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
วันพุธ ที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ที่เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวนริศรา แดงไผ่
๒. นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย
๓. นายสุนทร เปลี่ยนสี
๔. นางสาวสมบูรณ์สุข ชูโชติ

- ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้แทนหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม

๑. นายวัฒนากร สันนัย
๒. ว่าที่ ร.ต. หญิงนที แวจะโปะ
๓. นางสาวกฤษรา ถาวรแก้ว
๔. นายนิวัฒน์ ทันใจ
๕. นางสาวนภัสสร โสมา
๖. นางสาวอดิگانต์ ดิลกวัฒนา
๗. นายมานะ สิมมา
๘. นายณัทชัย ใจเย็น
๙. ว่าที่ ร.ต. โอฟาร ศรีนวลช่วย
๑๐. นางสาวจิณห์จุฑา ตระกูลพิชยะชัย
๑๑. พ.ต.ท. หญิง ศิรินทร์ กาญจนภิรมย์
๑๒. ว่าที่ ร.ต.ท. ภูมิใจ ไชยานิช
๑๓. นางรสนันต์ วรรณกะลัศ
๑๔. นายสมชาย รำจวน
๑๕. นายพงษ์ภูเบศ ฤทธิ์ไชนันท์
๑๖. นายคมสรณ์ เมธิกุล
๑๗. นางเบ็ญจวรรณ อนุรักษรัชดา
๑๘. นางสาวปิวิภา จันทร์เอียด
๑๙. นายสรวิชัย รัชตะวรรณ
๒๐. นายพีรวัฒน์ แพ่งนคร

- กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการต่างประเทศ
กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานอัยการสูงสุด
สำนักงานศาลยุติธรรม

ระเบียบวาระการประชุม เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่) พ.ศ.
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - เนื่องจาก รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประจินต์ จั่นตอง) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาเห็นควรให้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ซึ่งกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้เสนอร่าง และให้ พิจารณาร่วมกับกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ซึ่งในวันนี้สำนักงานฯ ได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๑ หน่วยงาน คือ ๑. กระทรวงยุติธรรม ๒. กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๓. กระทรวงศึกษาธิการ ๔. กระทรวงสาธารณสุข ๕. กระทรวงมหาดไทย ๖. กระทรวงการต่างประเทศ ๗. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๘. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๙. สำนักงานอัยการสูงสุด ๑๐. สำนักงานศาลยุติธรรม ๑๑. สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาร่วมพิจารณาในวันนี้ และขอให้ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมชี้แจง หลักการความเป็นมาของเรื่องนี้ และขอฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเห็นของ สำนักงานฯ ที่เสนอคณะรัฐมนตรีไปว่าควรจะต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ หลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางการแพทย์ และสถิติของเด็กที่กระทำความผิดอาญาในช่วง วยต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นข้อมูลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีในการให้ความเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติต่อไป

ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (นายวัฒนากรฯ) - ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) เป็นร่างที่เสนอ โดยกระทรวงยุติธรรม โดยเป็นผลสืบเนื่องจากประเทศไทยได้รายงานสถานการณ์ UPR ซึ่งประเทศไทยยอมรับ โดยสมัครใจที่จะกำหนดอายุขั้นต่ำในการกระทำความผิดอาญาจากสิบปีเป็นสิบสองปี และเป็นผลจากการ ดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ โดยกระทรวงยุติธรรมได้มีการรับฟังความคิดเห็น และยกร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวเสนอเมื่อกรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งหน่วยงานที่เข้ารับฟังความคิดเห็นในขณะนั้นมีจำนวน ๒๐ หน่วยงาน และผลการรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นชอบด้วยกับกระทรวงยุติธรรมที่จะกำหนดอายุขั้นต่ำเพิ่มจากสิบปี เป็นสิบสองปี ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อพฤศจิกายน ๒๕๖๑ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๒ หน่วยงาน โดยหลายหน่วยงาน เห็นชอบด้วยโดยไม่มีข้อสังเกต และมีหน่วยงานที่มีข้อสังเกตบางประการ ซึ่งเรื่องนี้เป็นข้อสังเกตเดิมตั้งแต่มี การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในปี ๒๕๕๑ ว่าควรจะแก้ไขเพิ่มเติมอายุขั้นต่ำจากสิบปีเป็นสิบสองปี ซึ่งในขณะนั้นมีการแก้ไขเพิ่มเติมอายุขั้นต่ำจากเจ็ดปีเป็นสิบปี ซึ่งคณะกรรมการธิการเห็นว่าการกำหนดอายุขั้นต่ำ น่าจะเหมาะสมแล้ว ซึ่งการเพิ่มจากสิบปีเป็นสิบสองปี คณะกรรมการธิการฯ เห็นว่าควรจะให้กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความชัดเจน ซึ่งหากมีความ ชัดเจนไม่ขัดข้องที่จะเพิ่มอายุขั้นต่ำเป็นสิบสองปี โดยควรทอดระยะเวลาออกไปช่วงหนึ่งเพื่อพิจารณาให้ รอบด้านก่อนว่าจะเพิ่มเป็นสิบสองปีหรือไม่ ต่อมาในปี ๒๕๖๐ จึงเป็นระยะเวลาพอสมควรที่กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการปรับปรุงกระบวนการภายในไปพอสมควรแล้ว จึงเป็นช่วงเวลา ที่เหมาะสม กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าว โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ โดยเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำ และมาตรา ๗๔ เป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกัน

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - การแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ เป็นการแก้ไขในเรื่องอายุของเด็กผู้กระทำความผิดจากสิบปีเป็นสิบสองปี ในเรื่องนี้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นอย่างไร

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม (นายพีรวัฒน์ฯ) - สำนักงานศาลยุติธรรมเห็นชอบกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ ในการที่ปรับอายุเด็กผู้กระทำความผิดเพิ่มขึ้นเนื่องจากเด็กในขณะนั้นยังมีความรู้ความรับผิดชอบชั่วดีไม่เพียงพอ และเพื่อให้เป็นไปตามกลไกตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด (นายสรพัชฯ) - เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องนี้ เพราะเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและสมเหตุสมผลกับเหตุผลทางการแพทย์ ที่รองรับว่าเด็กอายุสิบสองปียังไม่มีความรู้ผิดชอบชั่วดีมาก จึงเห็นด้วยไม่มีข้อขัดแย้งใด

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ต.ท. หญิง ศิริพันธ์ฯ) - เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่มีข้อสังเกตบางประการคือ ๑. การกำหนดให้เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปีการกระทำอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ ควรที่จะพิจารณามาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวด้วย ๒. ควรที่จะพิจารณามาตรการป้องกันไม่ให้เด็กกลุ่มดังกล่าวกระทำความผิดซ้ำอีก ๓. กรณีเด็กอายุระหว่างเจ็ดถึงสิบสองปีจะมีพัฒนาการด้านความคิดสติปัญญา จริยธรรมที่ยังไม่มีความสมบูรณ์ และอาจจะขาดความรู้ผิดชอบชั่วดี และไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ ดังนั้น เด็กกลุ่มนี้จึงอาจถูกชักจูงให้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้โดยง่าย และอาจเป็นช่องทางของกลุ่มเครือข่ายอาชญากรรมที่จะใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดได้ เนื่องจากเด็กกระทำความผิดแล้วไม่ต้องรับโทษ จึงควรพิจารณามาตรการในการป้องกันการใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดด้วย เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - ขอสอบถามผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ว่าเรื่องนี้เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศหรือไม่ หรือประเทศไทยต้องดำเนินการอย่างไร

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) - เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศและติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ ซึ่ง UPR เป็นกลไกในการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ ซึ่งครอบคลุมพันธกรณีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council - HRC) ปัจจุบันไทยได้เป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ๗ ฉบับ จากทั้งหมด ๙ ฉบับ รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child - CRC) ด้วย ในที่ประชุมวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ดร. เสรี นทสูตร ได้กล่าวถึงสาเหตุการปรับเกณฑ์ขั้นต่ำของการรับโทษทางอาญาจาก ๑๐ เป็น ๑๒ ปี ว่ามาจากข้อเสนอแนะที่ไทยได้รับหลังจากเสนอรายงาน UPR ฉบับที่ ๒ โดยอ้างความเห็นทั่วไป (General Comment) ของคณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ฉบับที่ ๑๐ ปี ค.ศ. ๒๐๐๗ แต่ต่อมาความเห็นทั่วไป ฉบับที่ ๒๔ ซึ่งใช้แทนฉบับเดิม ย่อหน้าที่ ๓๓ ได้ปรับเกณฑ์ขั้นต่ำ

เป็น ๑๔ ปี แม้ว่าที่ประชุมเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จะมีใช้เวทีที่ตัดสินใจหรือดำเนินการเรื่องดังกล่าว แต่ก็มีกรอบอายุเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเปลี่ยนกฎหมายภายในเพื่อปรับให้เกณฑ์ขั้นต่ำ เป็น ๑๔ ปี ในครั้งเดียว

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - หลักสากลนี้ แต่ละประเทศอาจจะไม่ได้กำหนดที่อายุสิบสี่ปีใช่หรือไม่ อาจจะน้อยกว่าสิบปีหรือมากกว่าสิบสี่ปีก็ได้

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอติกานต์ฯ) - แต่ละประเทศก็ได้กำหนดเกณฑ์ อายุขั้นต่ำไว้ที่ ๑๔ ปี แต่เมื่อพิจารณาความเห็นทั่วไป ฉบับที่ ๒๔ แต่ละประเทศได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยเริ่มตั้งแต่ ๗-๘ ปี จนถึง ๑๔ - ๑๖ ปี อาจขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความผิดด้วย และความเห็นทั่วไป ไม่ได้เป็นข้อผูกพันทางกฎหมาย แต่เป็นข้อเสนอแนะซึ่งเหตุผลที่ปรับเกณฑ์ขั้นต่ำ จาก ๑๒ เป็น ๑๔ ปี นั้น เนื่องจากคณะกรรมการสนธิสัญญาฯ ไม่มั่นใจว่าความรู้สึกนึกคิดและสติสัมปชัญญะของเด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี สามารถแยกแยะได้หรือไม่ว่าการกระทำของตนผิดและเป็นความผิดทางอาญา

ในส่วนของคุณข้อเสนอแนะที่ได้จากการรายงาน UPR นั้น หากไทยไม่สามารถปรับได้ทันตาม กำหนดรายงานรอบที่ ๓ (ปี ๒๕๖๔) ก็น่าจะได้รับการข้อเสนอแนะเดิม หรืออาจเปลี่ยนจากอายุ ๑๒ เป็น ๑๔ ปี

ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น (นางสาวศิริพรฯ) - ผลที่ประเทศไทยไป commit ใน UPR คืออะไร และเมื่อมี Recommend มาแล้ว มีกี่ประเทศที่ทำตาม Recommend และด้วยเหตุผลใด

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอติกานต์ฯ) - UPR เป็นรายงานภาพรวม สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศในทุกด้าน ซึ่งประเทศจัดทำด้วยความสมัครใจ โดยการศึกษาหารือ กับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงานให้มีความเป็นปัจจุบันที่สุด และมีระบบ peer review ที่ให้ประเทศอื่นแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะต่อสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งภายหลังจากที่เสนอ รายงาน UPR รอบที่ ๒ ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของไทย ซึ่งไทยได้เริ่มดำเนินการตามข้อเสนอต่าง ๆ แล้ว และได้เสนอรายงาน midterm ไปเมื่อเดือน มีนาคม ๒๕๖๒ โดยเมื่อเทียบกับสถานะของประเทศก่อนรายงานแล้วจะเห็นว่า ไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ในส่วนของอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็กที่ไทยเป็นภาคีนั้น ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการรับโทษทางอาญาแต่มีความเห็นทั่วไป ที่คณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ได้ศึกษาและประมวลมาจากบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่ สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เป็นพหุภาคีจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ยากเพราะต้องการฉันทามติของประเทศ ต่าง ๆ จึงมีกลไกประจำอนุสัญญาฯ ที่ออกความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพันธกรณี ของสมาชิก

ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น (นางสาวศิริพรฯ) - โดยหลักการจาก general comment ที่กำหนดเรื่องอายุสิบสี่ปีในทางสากล หรือทางตำราวิชาการต่าง ๆ ไม่มีข้อโต้แย้งในเรื่องนี้ ใช่หรือไม่ เพียงแต่ว่าประเทศใดจะรับมาปฏิบัติได้ขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้น ๆ ในเชิงทางปฏิบัติ หรือพัฒนาการของสังคมในประเทศนั้น ๆ หรือว่าในทางวิชาการยังมีข้อโต้แย้งอยู่ด้วย

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) - ในเอกสาร general comment ผู้เขียนให้ข้อสรุปมาอย่างชัดเจนแล้วว่าในทางวิชาการนั้นไม่มีข้อโต้แย้งแล้ว จึงเห็นควรให้ปรับระดับอายุให้เป็นสิบสี่ปี ส่วนเรื่องบริบททางสังคมต่าง ๆ นั้น ก็เป็นช่องว่างที่ประเทศไทยจะใช้ได้อยู่

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - หลังจากที่มี general comment แล้ว มีประเทศใดบ้างที่มีการปรับแก้เรื่องอายุเด็กไปบ้างแล้ว

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) - เข้าใจว่า การปรับแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในการกระทำความผิดทางอาญาเป็นการปรับตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจภายหลังจากรายงานรอบที่ ๒ โดยประเทศที่ให้ความเห็นนี้ได้อ้างเกณฑ์อายุขั้นต่ำมาจากความเห็นทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ และประเด็นนี้มีใช้การปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายและความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (นายวัฒนกรฯ) - จากการที่เคยพูดคุยกับกระทรวงการต่างประเทศว่าขณะนี้ไม่มีข้อเสนอในเรื่องอายุสิบสี่ปี ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล แต่ไม่แน่ชัดว่าเกิดขึ้นจากคำแนะนำของ UPR หรือไม่ ประเทศที่กำหนดอายุสิบสี่ปีขณะนี้ มี ๔ ประเทศ คือ เวียดนาม ออสเตรเลีย เยอรมนี และญี่ปุ่น แต่เข้าใจว่าน่าจะกำหนดไว้ก่อนคำแนะนำของ UPR แล้ว ซึ่งหลังจากปี ๒๐๑๐ จะมีเพิ่มเติมอีกหรือไม่

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายคมสรณ์ฯ) - สำนักงานฯ เห็นชอบด้วยในหลักการของการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดทางอาญา) แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีแผนการที่จะจัดทำข้อเสนอแนะในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในภาพรวมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ซึ่งอาจมีรายละเอียดในเรื่องของการรับโทษทางอาญาของเด็กและเยาวชนเพิ่มเติม ซึ่งในขณะนี้จากการดำเนินงานของสำนักงานฯ ยังไม่มีข้อมูลหรือความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเห็นชอบในหลักการข้างต้น แต่ขอตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้ General comment เป็นข้อเสนอแนะ ยังไม่ผ่านกระบวนการที่ประเทศไทยจะไปให้ความเห็นในเชิงของการผูกพันประเทศเป็นพันธกรณี เพราะยังไม่ผ่านกระบวนการพิจารณาและตอบรับหรือให้คำมั่นใช่หรือไม่

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) - เข้าใจว่าการยกเว้นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องนี้เกิดจาก Comment ของคณะกรรมการ UPR รอบแรก และคณะกรรมการ UPR พื้นฐานของการให้ comment นำมาจาก general comment ปี ๒๐๐๗ ซึ่งเรื่องนี้ต้องขึงน้ำหนักว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เพียงใด เพราะไม่ใช่พันธกรณีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลไทย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายคมสรร์ฯ) – สืบเนื่องจากประเด็นนี้มีข้อสังเกตว่าการที่ประเทศไทยจะอนุวัติหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในในประเด็นสำคัญจะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพราะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมและสิทธิเด็กอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น สำนักงานฯ เห็นว่าการแก้ไขเรื่องอายุเด็กตามหลักการเดิมที่จะเพิ่มจากสิบปีเป็นสิบสองปีซึ่งไม่มีหน่วยงานใดที่ไม่เห็นชอบ ซึ่งสามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่ในระหว่างกระบวนการทางด้านนิติบัญญัติ ซึ่งในขั้นนี้เป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงไม่ทราบว่าการดำเนินการที่จะนำไปสู่การออกกฎหมายนี้จะต้องใช้เวลาหรือกระบวนการมากเพียงใด และระยะเวลาหรือกระบวนการนั้นเปิดกว้างพอที่จะให้มีการพิจารณาในระดับประเทศว่าควรยอมรับหรือให้คำมั่นกับพันธกรณีในประเด็นอายุสิบปีหรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันต่อไป แต่ในขั้นนี้สำนักงานฯ ขอเินตามความเห็นเดิม

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) – กรอบเวลาในการแก้ไขอายุให้เป็นสิบสองปีที่ทุกหน่วยงานเห็นชอบด้วยแล้วจะต้องใช้เวลาประมาณเท่าใด

ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น (นางสาวศิริพรฯ) – เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว กระทรวงยุติธรรมต้องไปเสนอรัฐมนตรีก่อนว่าจะยืนยันร่างเสนอกลับไปที่คณะรัฐมนตรีหรือไม่ ถ้าเสนอคณะรัฐมนตรีแล้วคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ จะส่งกลับมาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อตรวจพิจารณาเสร็จจากสำนักงานฯ จะส่งไปที่สภาเพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งโดยเฉลี่ยของการพิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านมาจะใช้เวลาประมาณหนึ่งปี

ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (นางสาวอดิگانต์ฯ) – ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในช่วง midterm ซึ่งอีกประมาณสองปีจะต้องส่งรายงาน แต่เรื่องนี้เข้าใจว่าขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมไทย ถ้าทุกหน่วยงานเห็นด้วยที่จะกำหนดอายุสิบสองปี และไม่มีใครเห็นเป็นอย่างอื่น จึงอาจดำเนินการแบบนี้ไปก่อน

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) – ในส่วนของประเทศเรื่องพันธกรณีหรือ recommend ต่าง ๆ จะเป็นส่วนที่จะใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย แต่มีบริบทอย่างอื่น เช่น เรื่องบริบทของสังคมไทย กฎหมายไทย ข้อมูลทางการแพทย์ และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องนำมาพิจารณารายงานด้วย

ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายนิวัฒน์ฯ) – ภารกิจที่ต้องเตรียมไว้สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องนี้ คือ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่มาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาจะโยกมายังพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเดิมเด็กที่พนักงานสอบสวนจะส่งมาจะมีอายุสิบปีแต่ถ้ามีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องนี้จะกลายเป็นสิบสองปี และแนวทางปฏิบัติเดิมสำหรับเด็กอายุสิบปี การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจะมีระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง

เด็กฯ กำหนดแนวทางการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กไว้ ซึ่งหลักการจะคล้ายกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่เนื่องจากเด็กที่กระทำความผิดแต่ยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กไม่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ แต่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๕๕ ระเบียบนั้นจึงเป็นแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกลุ่มนี้อยู่ ซึ่งเหตุผลที่กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เห็นด้วยเนื่องจากในทางสถิติไม่ได้มีความแตกต่างมากระหว่างเด็กอายุสิบปีและเด็กอายุสิบสองปี สำหรับความพร้อมของหน่วยงาน เมื่อสถิติมีไม่มากซึ่งส่งผลต่อการรองรับเด็กกลุ่มนี้ ส่วนข้อมูลทางการแพทย์ กรณีจะกำหนดอายุสิบสองปีสามารถอธิบายได้ว่าเด็กยังไม่รู้ผิดชอบชั่วดีแต่ถ้าจะเพิ่มเป็นสิบสี่ปียังมีข้อถกเถียงกันอยู่ว่าเด็กวัยนี้เมื่อพิจารณาจากบริบทการเลี้ยงดู วัฒนธรรมของสังคมไทย จะตัดสินใจได้หรือไม่ว่าเด็กอายุสิบสี่ปีรู้ผิดชอบชั่วดีเพียงใด ซึ่งต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม แต่เบื้องต้นในหลักการที่จะเพิ่มเป็นสิบสองปี เห็นตรงกันว่าควรที่จะเพิ่มจากสิบปีเป็นสิบสองปี

ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางสาวกฤษราฯ) - ในส่วนของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้มีการจัดเสวนาประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กรณีการกำหนดอายุขั้นต่ำ ในการรับผิดทางอาญาของเด็กจากสิบปีเป็นสิบสองปี ซึ่งจากการเสวนาประชาพิจารณ์ดังกล่าว ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน อาทิเช่น นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์มาให้ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนอายุของเด็กสิบปีเป็นสิบสองปี มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ทั้งด้านสภาวะจิตใจของเด็ก ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ การปกป้องคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก การให้การสงเคราะห์เด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งในการเสวนารับฟังความคิดเห็นมีผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะแพทย์ที่ได้ให้ความเห็นว่า เด็กอายุสิบสองปียังไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ยังอ่อนด้อยทางประสบการณ์และความนึกคิด ฉะนั้น หากให้เด็กกลุ่มดังกล่าวถูกควบคุมหรือถูกจับกุมตัว โดยส่งเด็กไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กอาจต้องไปอยู่ศูนย์ฝึกเด็กและเยาวชน ซึ่งกระบวนการในการดูแลเด็กไม่เหมือนและแตกต่างกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนมีนักสังคมสงเคราะห์ มีกระบวนการในการฝึกอบรมเด็ก เพื่อที่จะคุ้มครองเด็กและคืนเด็กไปสู่ครอบครัวและสังคมแวดล้อมอย่างปกติ อีกทั้งในการเสวนาประชาพิจารณ์ได้ให้ความคิดเห็นว่า หากเด็กกลุ่มนี้ยังอ่อนด้อยอยู่ในการกระทำความผิดและเด็กให้มาอยู่กับกรมกิจการเด็กและเยาวชนจะสามารถรองรับได้หรือไม่ และจะดูแลเด็กกลับคืนไปสู่ครอบครัวได้หรือไม่ และเด็กจะไม่กระทำผิดซ้ำอีกได้หรือไม่

ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายนิวัฒน์ฯ) - การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่กระทำผิดโดยอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องรับโทษทางอาญาจะมีความคล้ายคลึงกับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กกลุ่มเป้าหมายที่ทางกรมกิจการเด็กและเยาวชนต้องดูแลอยู่ ซึ่งในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กและเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กด้วย เด็กกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มเทา ๆ ซึ่งอยู่ที่จะมองมุมใด บางครั้งมองได้สองมุม เช่น ย่านสลัมของกรุงเทพฯ ใช้เด็กไปเดินยาซึ่งอาจจะมองว่าเด็กเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ถ้าจะตีความเป็นคุณค่ากับเด็กหรือมองในบริบททั่วไป แต่เมื่อไปสืบเสาะแล้วพบว่าเด็กอายุแปดถึงเก้าปีมีความรู้สึกรอยากรักเพราะอยากได้เงินไปซื้อขนมด้วย ซึ่งในแง่นี้ถือว่าเด็กเป็นเครื่องมือหรือไม่ ที่ผ่านมาการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกลุ่มนี้จะคุ้มครองแม้ตำรวจจะไม่ได้ส่ง แต่มีหน่วยงาน NGOs แฉ่งเข้ามาโดยไม่ต้องเป็นคดีแต่มีลักษณะของการเลี้ยงดูเด็กโดยไม่ชอบ

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไปคุ้มครองเด็ก เบื้องต้นต้องตีกันว่าเด็กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด ซึ่งไม่ใช่แค่อายุสิบปี บางกรณีรับถึงสิบแปดปี และมีสถานรองรับหลายประเภท มีสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก สถานพัฒนาและฟื้นฟู แยกตามสภาพปัญหาที่พบ ซึ่งการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เมื่อพบเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือเด็กที่กระทำความผิดแต่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องรับโทษทางอาญา จะมีหลักการคล้ายกันมาก คือ เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งมาหรือไปพบเห็นเอง จะต้องดูว่าเด็กคนนั้นมีผู้ปกครองดูแลอยู่หรือไม่ ถ้าเด็กไม่มีผู้ปกครองดูแล จะต้องรับเด็กมาคุ้มครองสวัสดิภาพ มีการสืบเสาะพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว ประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กกลับไปกระทำความผิดซ้ำ เมื่อประชุมทีมสหวิชาชีพแล้ว คือหลังจากสืบเสาะพินิจเสร็จผล อาจจะมีสองทาง คือ ๑. มอบเด็กให้กับผู้ปกครองเดิมของเด็กที่ได้ผ่านการเตรียมความพร้อม ผ่านการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพมาแล้วโดยวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติหากเด็กอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องรับโทษทางอาญา ๒. ถ้าครอบครัวไม่ได้ปรับตัวเลยในระยะที่ผ่านมาที่มีการสืบเสาะพินิจและมีการจัดทำแผนการคุ้มครองเด็กในช่วงระยะเวลาแรกรับสามเดือน ถ้าผู้ปกครองไม่ได้ปรับตัวเลย จะพิจารณาเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งให้เด็กเข้ารับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานรองรับของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ไปก่อน แต่ถ้าเป็นกรณีที่มอบเด็กให้ผู้ปกครองกลับไปดูแลและวางข้อกำหนดแล้ว กฎหมายมีการกำหนดเรื่องการตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งอาจจะเป็นคนที่เหมาะสมและยินยอมในการปฏิบัติหน้าที่นี้เพื่อไปสอดส่องดูแลให้คำแนะนำ หากผู้ปกครองเห็นว่าละเลยไม่ปฏิบัติ ให้เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอในการเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ถ้าผู้ปกครองไม่ปฏิบัติอาจจะนำเด็กกลับมาคุ้มครองสวัสดิภาพได้ ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการจะเป็นเช่นนี้ ข้อจำกัดที่พบในฐานะผู้ปฏิบัติงานคือ เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือเด็กที่กระทำความผิดแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องรับโทษทางอาญา โดยเด็กสองกลุ่มนี้มีความคล้ายกันมาก มีปัญหาว่าผู้ปกครองของเด็กซึ่งมีปัญหาเรื่องพฤติกรรมแล้ว แต่ผู้ปกครองพยายามผลักไสเด็กออกจากครอบครัว ซึ่งมีกรณีเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมอาจจะยังมีทั้งเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือทำผิดแล้วแต่ยังไม่เคยถูกจับ จึงยังไม่ถือว่าเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ไปพบเจอก่อนจะเป็นเพียงเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด ถ้าครอบครัวไม่สามารถดูแลได้หรือนำเด็กกลับไปแล้วเป็นปัญหา ผู้ปกครองจะต้องการให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นผู้ดูแลเด็กให้ ซึ่งขั้นตอนในกฎหมายกำหนดว่าให้เรียกผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดแต่ผู้ปกครองไม่ต้องการเด็ก จึงวางข้อกำหนดกับผู้ปกครองไม่ได้ และเมื่อสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้ว เข้าประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อกำหนดแผนให้ความช่วยเหลือปรากฏว่าผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ แต่เด็กปรับตัวแล้วและได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแล้วแต่ครอบครัวไม่ปรับตัวเข้าหาเด็ก ซึ่งกฎหมายปัจจุบันถ้าเป็นเด็กที่รวมกลุ่มมั่วสุมตามคำสังคสข. ที่ ๒๒/๒๕๕๘ จะกำหนดให้เรียกผู้ปกครองมาวางเงินประกัน ถ้าภายในสองปีเด็กมีพฤติกรรมไม่ดีหรือผู้ปกครองละเลยไม่ปฏิบัติตามในการควบคุมยับยั้งเด็กไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยงอีก จะริบเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูเด็ก แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องการให้นำหลักการเรียกเงินประกันมาใช้กับเด็กกลุ่มนี้ แต่เป็นปัญหาที่พบในทางปฏิบัติ จึงเสนอต่อที่ประชุมเพื่อฝากเป็นประเด็นในการช่วยกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ แก้ไขด้วยว่าจะทำอะไรให้ผู้ปกครองรู้สึกตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไข บางกรณีเห็นใจเด็ก เพราะบริบทที่เด็กมีปัญหาจนมาถึงเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือเป็นเด็กที่กระทำความผิด ส่วนใหญ่ที่ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเช่นนี้คือวิธีการดูแลของครอบครัว เมื่อครอบครัวดูแลผิดวิธี ครอบครัวเหมือนผลักไสเด็กออกจากครอบครัว ซึ่งเนื่องจากกลไกในการรับตัวเด็กมาคุ้มครองสวัสดิภาพ จึงเหมือนว่าเด็กต้องออกจากครอบครัวมา ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกหากเสี่ยงมากก็ควรออกมา แต่ประเด็นคือถ้ามีการทำงานร่วมกับครอบครัวมาในระดับหนึ่งแล้วและเด็กปรับตัวแล้ว เด็กพร้อมที่จะกลับคืนสู่ครอบครัว

สำนึกในการกระทำความผิดแล้ว แต่ครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ครอบครัวไม่ปรับตัวเข้าหาเด็ก กลายเป็นเคราะห์กรรมของเด็กที่ต้องอยู่ที่สถานสงเคราะห์ของรัฐต่อไป ถ้าเด็กมีญาติก็เป็นเรื่องดี แต่ในหลายกรณีไม่มีญาติ บางครั้งทั้งตระกูลก็เป็นเช่นนี้ บางกรณีทั้งปู่ย่าตายาย พ่อแม่ และรุ่นลูกมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน และการที่เด็กอยู่สถานสงเคราะห์ไม่ใช่เรื่องที่น่าภาคภูมิใจและเหมือนเป็นเคราะห์กรรมของเด็ก ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะนำมาจากกาการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กที่อยู่ในสถานพินิจ แต่บริบทต่างกันเพราะเด็กที่อยู่ในสถานพินิจคือเด็กที่เป็นคดีแล้วและผู้ปกครองต้องการให้จบคดีจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจเพื่อให้กระบวนการจบ แต่มีข้อสังเกตในกลไกนี้ว่าอนาคตแม้จะปรับอายุเด็กเป็นเท่าใดก็ตาม แต่จะอย่างไรให้ผู้ปกครองตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วม ถ้าจะเสนอให้มีสภาพบังคับคงไม่ต้องมีสภาพบังคับ แต่ต้องมีสำนึกร่วมกัน ปัญหาคือจะสร้างกลไกอย่างไรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ถ้าผู้ปกครองไม่ร่วมมือก็ต้องสร้างสภาพบังคับ จะสร้างกลไกให้มีสภาพบังคับอย่างไรเมื่อผู้ปกครองไม่ปฏิบัติจะต้องได้รับการลงโทษหรือต้องรับผลร้ายอย่างไรบ้าง ซึ่งยังขาดกลไกส่วนนี้ไป ถ้าผู้ปกครองไม่ปรับตัวต้องนำเด็กมาคุ้มครองสวัสดิภาพ ในด้านของกระบวนการดูเหมือนจบ แต่เคราะห์กรรมตกอยู่ที่เด็กเพราะเด็กทำตัวดีแล้วแต่กลับบ้านไม่ได้

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (นายมานะฯ) – เห็นชอบด้วยเพราะเหตุผลจากการวิเคราะห์ของแพทย์และอนุสัญญาสิทธิเด็ก ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานเรื่องค่านุญช์ กรณีเด็กอายุสิบสองปีที่เคยทำคดีระหว่างประเทศกับตำรวจสากล DSI กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลปรากฏว่าเด็กชายอายุ ๑๑-๑๒ ปี เป็นเอเยนต์โดยไปชักชวนเพื่อนมามีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่และผู้ชายคนนี้นำวิดีโอออกไปขายให้กับสมาชิกทั่วโลก โดยมูลเหตุในการกระทำความผิดของเด็กอายุสิบสองปีคือต้องการได้ไอโฟน และผู้ใหญ่นำไอโฟนมาหลอกล่อ ให้ขนม ให้สิ่งของต่าง ๆ ทำให้เด็กเป็นเอเยนต์ที่จะชวนเพื่อนมา จึงแสดงให้เห็นว่าความเป็นเด็กก็คือเด็ก ทำไปด้วยความไม่รู้ ด้วยสภาพของไหวพริบสติปัญญา ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี จึงเห็นด้วยว่าควรเพิ่มอายุจากสิบปีเป็นสิบสองปี ส่วนประเด็นอายุสิบสี่ปีเห็นว่ายังกำกวม เพราะจากประสบการณ์ที่ดำเนินการเรื่องการค่านุญช์ พบแม่เลี้ยงเด็กหญิงอายุ ๑๓-๑๔ ปี เป็นนายหน้าไปชักชวนเพื่อนเด็กด้วยกันมาค้าประเวณีให้กับผู้ใหญ่โดยทำไปเพราะต้องการไอโฟน ต้องการเงินคล้ายๆ กับกรณีเด็กผู้ชายที่ได้กล่าวไป เพียงแต่กรณีนี้มีอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งจากสรีระร่างกาย การแต่งกายดูเป็นผู้ใหญ่ ใช้เครื่องสำอาง มีการบริหารจัดการทางการเงินดีคล้าย ๆ ผู้ใหญ่ จึงค่อนข้างกำกวมว่าควรจะเป็นสิบสี่หรือไม่

ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (นายสมชายฯ) – ตามที่ได้ให้ความเห็นไว้เป็นหนังสือเมื่อพฤศจิกายนว่าเห็นด้วยกับเหตุผลที่จะเพิ่มอายุเด็กเป็นสิบสองปีเพราะมีความเหมาะสมประกอบกับเหตุผลทางการแพทย์ซึ่งการกระทำความผิดของเด็กจะเป็นไปตามหลักอาชญาวิทยา

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐชัยฯ) – ในหนังสือที่แจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าเห็นชอบด้วยในหลักการเพราะ ๑. สอดคล้องกับเกณฑ์การศึกษาเพราะถ้าอายุไม่เกินสิบสองปีคือเด็กประถม ถ้าเกินสิบสองจะเป็นเด็กมัธยม ซึ่งเด็กประถมส่วนใหญ่พฤติกรรมที่กระทำจะเป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับความึกคະນอง และการลอกเลียนแบบพฤติกรรม ๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” คือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี การเสนอเพิ่มอายุเด็กเป็นสิบสองปีจึงไม่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศรา) - ถ้าจะเพิ่มเป็นสิบสี่ปี จะเห็นด้วยหรือไม่

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐชัย) - ยังกำกวมตามที่ผู้แทนหน่วยงานอื่นให้ความเห็น และจะไม่ตรงกับเกณฑ์การรับเด็กเข้าศึกษา คือ อายุเจ็ดปีจะเข้าเรียนชั้น ป. ๑ อายุสิบสองปีจะอยู่ชั้น ป. ๖ เมื่ออายุสิบสามปีจะเข้า ม. ๑

ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางรวันดา) - เห็นชอบในหลักการที่จะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับเกณฑ์อายุของเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดทางอาญาจากสิบปีเป็นสิบสองปีซึ่งไม่ต้องรับโทษ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและเป็นตามข้อเสนอแนะตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ให้คำมั่นไว้ เพื่อให้การสงเคราะห์ ค้ำครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวจิณห์จุฑา) - ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศในเรื่องนี้ยังไม่ได้กำหนดเป็นข้อบังคับให้ประเทศไทยต้องระบุหรือกำหนดในกฎหมายอาญาว่าอายุของเด็กที่กระทำความผิดในทางอาญาต้องเป็นอายุเท่าใด เพียงแต่กำหนดสโคปกว้าง ๆ ไว้เท่านั้นซึ่งเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ดังนั้น ตามที่หน่วยงานทั้งหลายได้เสนอความเห็นชอบว่าควรกำหนดอายุเด็กไว้ที่ ๑๒ ปี ตามข้อเสนอของกระทรวงยุติธรรม จึงควรกำหนดอายุเด็กตามความเห็นของผู้แทนหน่วยงานที่ได้ให้ไว้แล้วที่ ๑๒ ปีก่อน ส่วนข้อชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศที่ชี้แจงว่า ในทางระหว่างประเทศประสงคให้ประเทศต่าง ๆ กำหนดอายุเด็กไว้ที่ ๑๔ ปี เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กนั้น เห็นว่าควรมีการศึกษาผลกระทบหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาเสียก่อน เมื่อแก้กฎหมายอาญาโดยกำหนดอายุเด็กที่กระทำความผิดในทางอาญาเป็น ๑๒ ปีแล้ว ควรศึกษาผลกระทบ ค้นหาและกำหนดวิธีการดำเนินการของหน่วยงานที่รับผิดชอบที่แน่ชัด ความพร้อมและจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมต่ออัตราของเด็กที่กระทำความผิด ความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศรา) - จากข้อมูลของผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศที่ว่า general comment กำหนดอายุไว้สิบสี่ปี ผู้แทนมีความเห็นอย่างไรบ้าง

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด (นายสรพัชฌ์) - ถ้ากำหนดให้เด็กอายุสิบสี่ปีตามความเห็นส่วนตัว ควรต้องดูสถิติของคดีต่าง ๆ การก่อคดีของเด็กในช่วงอายุสิบสองปีถึงสิบสี่ปีว่าปัจจุบันมีเพียงใด จึงต้องถามสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าเด็กที่ถูกจับกุมอายุระหว่างสิบสองปีถึงสิบสี่ปี ถ้ามีจำนวนมากต้องไปถามสถานพินิจว่าเด็กที่อยู่ในอายุช่วงนี้ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ถูกจำคุกอยู่แล้วเพราะส่งไปสถานพินิจเพื่อฝึกอบรม ควรนำตัวเลขข้อมูลนี้มาพิจารณาด้วยประกอบกับบริบทของสังคมไทยที่กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กล่าวไว้ว่าเด็กอายุสิบสี่ปีในประเทศไทยจะอยู่มัธยมต้น และถือว่าเด็กนั้นไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีถึงขนาดว่าไม่ต้องถูกดำเนินคดีเลยหรือไม่ ซึ่งตามที่พูดคุยกับผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นตรงกันว่าไม่ต้องรับโทษกับการไม่ถูกดำเนินคดีจะต่างกัน หากปรับอายุเพิ่มเป็นสิบสี่ปี

แล้วไม่ถูกดำเนินคดีเลยจะกลายเป็นเด็กไม่ได้เข้ามาอยู่ในระบบเลย แต่ถ้าหากให้เข้ามาอยู่ในระบบ ยังสามารถที่จะสั่งสอน อบรม หรือปรับทัศนคติได้

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม (นายพีรวัฒน์) - ประเด็นการกำหนดอายุเด็กเป็นสิบสี่ปี คงไม่สามารถตอบในฐานะหน่วยงานได้ เนื่องจากยังไม่ได้ข้อมูลที่ไม่เพียงพอ แต่ในเบื้องต้นเห็นว่า การแก้ไขเรื่องอายุเด็กผู้กระทำผิดมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองดูแลเด็กเพื่อไม่ให้เด็กต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอาญา ซึ่งอาจทำให้เด็กต้องมีประวัติอาชญากรรม สำหรับพันธกรณีระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการน่าจะเป็นเรื่องลำดับรอง ดังนั้น ประเด็นหลักที่จะต้องพิจารณาจึงจำต้องมุ่งไปที่ตัวเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การต้องพิจารณาถึงความพร้อมของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ว่ามีความพร้อมที่จะรับเด็กในช่วงอายุสิบสองถึงสิบสี่ปีไปอยู่ในความดูแลหรือไม่ เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้เคยขอความเห็นสำนักงานศาลยุติธรรมเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นผู้เสนอ โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้เหตุผลในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่า “กฎหมายไม่มีความชัดเจน มีการตีความตามตัวบทกฎหมายที่ซับซ้อนในเรื่องการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสำคัญผิดในรายละเอียด และมีได้มีกระบวนการคุ้มครองเด็กเฉพาะในรูปแบบที่เอื้อต่อการคุ้มครองเด็กได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายมีจำนวนน้อยไม่พอเพียงกับบทบาทหน้าที่ รวมถึงขาดแนวทางปฏิบัติในเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงาน” โดยหลักการแล้ว ศาลยุติธรรมหรืออัยการไม่ได้มีข้อขัดข้องในเรื่องการนำเด็กเข้าสู่หรือออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ประเด็นปัญหาอยู่ที่ว่าเมื่อนำเด็กซึ่งได้รับการดูแลตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือเพียงเบนการดำเนินคดีออกจากศาลไป หน่วยงานมีความพร้อมที่จะรองรับการดูแลเด็กหรือไม่ การดำเนินการเช่นไรจึงจะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก อนึ่ง การนำรายงานผลการวิจัยทางการแพทย์ของต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียวมาใช้กับกรณีของประเทศไทยจึงอาจได้รับผลลัพธ์ที่ไม่ถูกต้องนักเนื่องจากการมีบริบทแตกต่างกันทั้งในเรื่องการดูแล การให้อิสระหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งประเด็นเรื่องอายุเด็กผู้กระทำผิดในประเทศสหรัฐอเมริกาเองก็ยังไม่เป็นที่ยุติ โดยส่วนใหญ่จะกำหนดที่อายุสิบหกปีแต่ในบางรัฐกำหนดไว้ถึงสิบแปดปี นอกจากนี้ในต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกายังมีระบบครอบครัวทดแทน ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากรัฐ ประเทศไทยมีความพร้อมในระบบหรืองบประมาณในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องในระดับนโยบายจึงจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายนิวัฒน์) - การเพิ่มอายุเด็กผู้กระทำความผิดจากสิบปีเป็นสิบสองปี ซึ่งเด็กอายุสิบปีถึงสิบสองปีจากเดิมที่ต้องเข้าสถานพินิจจะมาเข้ากระบวนการของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ แทน หรือเด็กอายุไม่เกินสิบสี่ปีถ้าตัดออกจากสถานพินิจเนื่องจากต้องการตัดออกจากประวัติอาชญากรรมและเรื่องสิทธิเด็ก โดยให้มาเข้ากระบวนการของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ซึ่งในเบื้องต้นที่เห็นว่าสามารถเพิ่มจากสิบปีเป็นสิบสองปีได้เนื่องจากสถิติการกระทำผิดของเด็กยังพอไปได้อยู่ และความพร้อมในการรับเด็กจะมีข้อจำกัดในเรื่องความรู้ความเชี่ยวชาญ บุคลากร ข้อจำกัดในกลไกทางกฎหมาย ซึ่งการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ยังไม่ผ่าน ซึ่งกฎหมายฉบับเดิมการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมยังมีเรื่องที่ทำไม่ได้อยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน เช่น มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้กว้างขวางมากในการพิจารณามอบเด็กให้บุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ดูแล ฯลฯ ซึ่งการมอบเด็กให้บุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ดูแล กลไกในเรื่อง

ของการสรรหาครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการดูแลเด็ก ในทางปฏิบัติยังไม่มี ซึ่งต่างกับต่างประเทศ ตัวอย่าง
ถ้าอยู่สถานแรกรับของต่างประเทศ จะมีเจ้าหน้าที่ไปรับตัวเด็กมาที่ทำการได้ไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงตามหลักการ
ในมาตรา ๓๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ นำเด็กมาสืบเสาะข้อเท็จจริง จากนั้นควรมีครอบครัว
ทดแทนหรือไม่ในลักษณะของการจัดกลุ่มเป้าหมายไว้ เช่น เด็กถูกทารุณกรรม เด็กเสี่ยงต่อการกระทำความผิด
เด็กกระทำความผิด ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เมื่อเข้าระบบของ
พนักงานเจ้าหน้าที่แล้วระหว่างดำเนินการสืบเสาะและพินิจและวางแผนการให้ความช่วยเหลือ เด็กควรอยู่กับ
ครอบครัวจะดีกว่าหรือไม่แต่ถ้าจะไปถึงกระบวนการเหล่านี้ ต้องมีการเตรียมหลายเรื่อง เช่น ๑. ทักษะของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมอนิเตอร์ให้กระบวนการได้ ไม่ใช่เพียงผู้ปฏิบัติหน้าที่ ๒. บุคลากร ๓. งบประมาณ
มีความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเพียงใด ซึ่งงบประมาณตั้งไว้แล้วจากการประมาณการรายหัวเด็ก แต่ถ้านำเด็ก
เป็นตัวตั้ง ต้องพิจารณาว่าเด็กควรมีบ้านหรือไม่ เพราะเด็กที่อยู่สถานสงเคราะห์เมื่อไปโรงเรียนการไปบอก
เพื่อนว่าอยู่สถานสงเคราะห์บางครั้งเด็กต้องโกหก ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเข้าใจความรู้สึกของเด็ก ซึ่งอนาคต
ในระบบคุ้มครองเด็กไม่ว่าประมวลกฎหมายอาญาจะเพิ่มอายุเด็กเป็นเท่าใดก็ตาม ระบบการรองรับ
ของประเทศไทยเป็นอย่างไร สถานดูแลเด็กเป็นหน่วยงานทางวิชาการ แต่ผู้ที่ดูแลเด็กจริง ๆ ควรเป็นระบบ
ครอบครัวทดแทนซึ่งมีหลายระดับ ครอบครัวทดแทนที่มาดูแลเด็กแทนสถานแรกรับ ครอบครัวทดแทน
ที่มาดูแลเด็กแทนสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครอง สถานพัฒนาและฟื้นฟู และมีคำตอบแทนที่สมเหตุสมผลให้
ครอบครัวทดแทนในการดูแลเด็ก ซึ่งงบประมาณที่กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้รับ ถ้าหารเป็นรายหัวแล้ว
ค่อนข้างสูง ซึ่งถ้าลงทุนสูงขนาดนี้การดูแลด้วยวิธีอื่นควรมีหรือไม่ และควรมีเมื่อใด เพราะการแก้ไข
กฎหมายคุ้มครองเด็กควรมีความก้าวหน้า แม้แต่ระบบพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังเป็น
ข้อจำกัดในการคุ้มครองเด็กอยู่ซึ่งในเรื่องมอบเด็กให้บุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ดูแล
กฎหมายกำหนดว่าในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้สถานแรกรับหรือสถานสงเคราะห์
เป็นผู้เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวง คือ เสนอแผนสงเคราะห์คุ้มครองหรือบำบัดฟื้นฟูเด็กต่อปลัดกระทรวง
หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีปัญหาว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจมอบให้นาย ก เป็นผู้ดูแลเด็ก
แต่เมื่อจะเสนอแผน ผู้ปกครองของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์กลับเป็นผู้เสนอต่อปลัดกระทรวง
หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้การมอบเด็กไว้กับบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ดูแลหรือครอบครัวเดิม
จึงไปต่อไม่ได้เพราะแผนเสนอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้ ติดล็อกมาตรา ๓๗
แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่แยกตัวเด็กมา มอบเด็กให้สถานแรกรับหรือสถานสงเคราะห์ สถานแรกรับ
หรือสถานสงเคราะห์เสนอแผนต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในเรื่องของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก
ได้ ประเด็นต่อมาคือพนักงานเจ้าหน้าที่แยกตัวเด็กมาและมอบเด็กไว้กับสถานแรกรับ การมอบเด็กเช่นนี้
เหมือนกับอำนาจเปลี่ยนมือ ถ้าเปรียบเทียบกับกรณีที่ต้องหากระทำความผิด เมื่อตำรวจจับมาและไปฝากขัง
ไว้ที่ศาลหรือเรือนจำ ตำรวจคนเดิมยังทำสำนวนต่อ หน้าที่ของตำรวจจะไปสิ้นสุดเมื่อคดีถึงชั้นอัยการ
แต่หลังจากนั้นตำรวจยังต้องไปเบิกความในฐานะเป็นพยาน แต่กฎหมายคุ้มครองเด็กเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่
แยกเด็กจากครอบครัว ส่งเด็กมาเข้ารับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เมื่อเด็กถึงสถานแรกรับ
อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่สิ้นสุด อำนาจต่อไปคืออำนาจของผู้ปกครองสถานแรกรับตามมาตรา ๕๖
ที่จะดำเนินการต่อ ปัญหาคือไม่ได้แยกเรื่องการดูแลเด็กกับพนักงานเจ้าหน้าที่ออกจากกัน ซึ่งพนักงาน
เจ้าหน้าที่ทำงานร่วมกับครอบครัวมาระยะหนึ่งแล้ว จึงมีข้อมูลเพียงพอในการเสนอให้แยกเด็ก เมื่อแยกเด็ก
แล้วเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่คนเดิมควรมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการเด็กอยู่ คือ สถานสงเคราะห์ดูแล
เด็กไปจะคล้ายกับสถานพินิจที่ดูแลเด็ก แต่คนรับผิดชอบสำนวนต้องเป็นเจ้าพนักงานพินิจและคุ้มครองเด็ก
ซึ่งจับคดีมาตั้งแต่แรก แต่คนที่จับคดีมาแต่แรกต้องมามอบต่อให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพสถานแรกรับซึ่งคล้าย ๆ

กับผู้อำนวยการสถานพินิจ และผู้ปกครองสวัสดิภาพต้องไปจ่ายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใหม่อีก ซึ่งถ้าส่งต่อข้อมูลไม่ดีและส่งผลกระทบต่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็ก ประเด็นเรื่องการเพิ่มอายุเป็นสิบสองปี จึงยังพอไปได้ เพราะถ้าอ้างอิงเด็กที่กระทำความผิดกับเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดค่อนข้างเท่ามาก ถ้าเด็กใช้ยาไปพบตำรวจก่อน เด็กจะเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กไปพบเด็กก่อน เด็กคนนี้จะกลายเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดและเข้าระบบคุ้มครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าโดยสถิติถ้าเด็กกระทำความผิดแล้วนำตัวมาเลย ศักยภาพของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ยังไม่ถึงด้วยข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและสถานที่ แต่ถ้าเพิ่มอายุจากสิบปีเป็นสิบสองปี สถิติของกระทรวงยุติธรรมยังพอไปได้อยู่ ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ก็รับได้ เด็กที่ยังไม่พบตำรวจแต่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน ก็ยังพอตีความได้ว่าเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด และมาทำแผนต่อไป ซึ่งปัญหาที่พบต่อคือเมื่อไม่ดำเนินคดีกับเด็ก ความรู้สึกของพ่อแม่เด็กจะต่างกันระหว่างเด็กถูกดำเนินคดีกับเด็กถูกคุ้มครองสวัสดิภาพ ทำอย่างไรจะมีกลไกสนับสนุนการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้น่าพ่อแม่ของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมให้ได้

ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (นายวัฒนกรฯ) – ประเด็นการเพิ่มอายุเด็กเป็นสิบสี่ปีจะมีความเหมาะสมหรือไม่ ในประเด็นเรื่อง ๑. ภาระของหน่วยงานจะเป็นภาระของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มากพอสมควร เพราะการเพิ่มอายุเด็กจากสิบปีเป็นสิบสองปี จากสถิติของกรมพินิจฯ มีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยคนต่อปี แต่ถ้าเพิ่มไปเป็นสิบสี่ปี ในช่วงเวลาสิบสองปีถึงสิบสามปีจะมีเด็กประมาณสามร้อยคน และอายุสิบสามปีถึงสิบสี่ปีจะมีเด็กประมาณเจ็ดถึงแปดร้อยคนต่อปี ซึ่งถ้าเพิ่มขึ้นหนึ่งร้อยคน ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ยังรับได้อยู่ แต่ถ้าเพิ่มไปอีกเป็นพันคน อาจจะรองรับได้ยากจากจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ ๒. การที่ประเทศไทยไปรับมาจาก UPR เป็นข้อที่รับโดยสมัครใจก็ตาม แต่สิ่งที่รับมาเป็นสิ่งที่ต้องการรับมาในช่วงสิบปีถึงสิบสองปี ถ้าเพิ่มเติมไปสิบสี่ปี เข้าใจว่าต้องมีกระบวนการขั้นตอนที่มากกว่านั้น อาจจะต้องนำเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อจะรับหรือไม่ ๓. ความเหมาะสมในการที่จะรับเด็กกลุ่มอายุสิบสองปี ทางกรมแพทย์อาจจะไม่ยืนยันได้มาก แต่ในที่ประชุมนี้อาจจะรับได้พอสมควรว่าอายุสิบสองปีเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมอยู่ ซึ่งทั้งสามประเด็นเป็นสิ่งที่สามารถนำมาตัดสินใจในช่วงเวลานี้ได้

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) – ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีสถิติคดีในช่วงอายุเด็กสิบปีถึงสิบสองปี และสิบสองปีถึงสิบสี่ปีหรือไม่

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ต.ท. หญิง ศิริจันทร์ฯ) – ข้อมูลในส่วนนี้ต้องให้หน่วยปฏิบัติ เช่น นครบาลหรือภาค เป็นผู้สรุปมา ในส่วนงานด้านกฎหมายจะไม่มีข้อมูลในส่วนนี้ จะรับไปเรียนผู้บังคับบัญชา

ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น (นางสาวศิริพรฯ) – ในช่วงปี ๒๕๕๐ กระทรวงยุติธรรมเคยเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้มาแล้วโดยเสนอเพิ่มอายุเป็นสิบสองปี ทางสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นด้วยกับการเพิ่มอายุเป็นสิบสองปี ซึ่งเหตุผลหนึ่งคือเพราะคดีที่เกิดขึ้นกับเด็กอายุสิบสองปีไม่มีหรือมีน้อยมาก แต่เมื่อถึงขั้นการพิจารณาของสภาฯ ให้เพิ่มเพียงอายุสิบปี ซึ่งปัจจุบันปี ๒๕๖๒ แล้ว สถิติคดีจึงมีความจำเป็นที่ต้องนำมาพิจารณาว่าแม้ปัจจุบันอายุสิบสองปีก็ยังมีสถิติคดีไม่สูงมากประกอบกับในทางสากลต้องการให้เด็กไปใช้กระบวนการอื่นที่เหมาะสมมากกว่าเพื่อเป็นข้อมูลในการตอบสภา

เพราะสภาพอาจจะมีการบันทึกไว้ว่าเหตุใดจึงยอมให้แค่สิบปีไม่ใช่สิบสองปี ซึ่งการเพิ่มอายุเป็นสิบสองปีทางกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เห็นว่ายังไม่เพิ่มภาระไปมากกว่าเดิมโดยระบบกฎหมายเดิมที่ยังไม่ได้แก้ แต่มีข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าควรจะมีการเยียวยาผู้เสียหาย ในประเด็นนี้มีคำตอบให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือไม่หากเพิ่มอายุเป็นสิบสองปีแล้ว และในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกล่าวว่กำลังจะเสนอแผนจะทับซ้อนหรือกระทบกับแผนที่จะเพิ่มอายุเด็กเป็นสิบสองปีหรือไม่

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายคมสรศักดิ์) - จากการศึกษาเบื้องต้นยังไม่มีประเด็นที่จะกระทบต่อหลักการที่สำนักงานฯ ให้ความเห็นชอบไว้เดิม

ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (นายวัฒนากรฯ) - เรื่องการเยียวยาเห็นว่าเป็นคนละกระบวนการกัน เพราะการเยียวยาอาจจะเป็นเรื่องของบิดามารดาหรือเป็นการเยียวยาโดยรัฐซึ่งไม่ว่าเด็กที่รับผิดชอบจะเป็นเด็กที่อายุเท่าใดก็ตาม สำหรับรัฐแล้วต้องมีการเยียวยา หรือเด็กถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะ พ่อแม่ก็ต้องรับผิดชอบ จึงเห็นว่าเป็นคนละประเด็นกัน

ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม (นางสาวนริศราฯ) - ในการดำเนินการต่อไปทางสำนักงานฯ ทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรีโดยจะนำข้อมูลของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปด้วย

มติ ที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมกับข้อมูลของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ปิดประชุมเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

นางสาวสมบุญรส สุข ฐุบโชติ ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.
(เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th และผ่านทาง <http://lamp.oja.go.th/> (เว็บไซต์กฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม)

